

ENDRÉDI Kis Újság

Endrédi Kis Újság 2020. május XXI/1. szám

Balatonendréd Község Képviselő-testületének lapja

Aranyosi Ervin:

Hálás szívvel – Anyák napjára

Szeretebuokkal vettél körbe, s óvtál.
Szíved közelében, szíved alatt hordtál.
Születtem, mert szültél, létre hívtál engem,
talán egy szép álmot, jövőt láttál bennem.

Anyai szíved a lágý dallamát verte,
dobogva, jöttömet, létem ünnepelte.
Karod körbefonta apró kis testemet,
szép madonna voltál, kit festők festenek.

Belsődből felém a szereteted áradt,
s történhetett bármi, bele sosem fáradt.
Adtál, amit tudtál. Tetted csak a dolgod!
Figyelted csemetéd, mitől lenne boldog?

Lelkem tanítottad jobbá, többé válni,
szeretet dallamot írni, komponálni.
Ma már úgy működik, mintha visszhang
lenne,
s megértő szeretet köszön vissza benne!

Hála muzsikája száll most feléd, tőlem,
szeretet dallama kibomlik belőlem.
Neked köszönöm, hogy megtanultam adni,
szeretnék örökre gyermeked maradni!

ÖNKORMÁNYZATI HÍREK

Tisztelt Balatonendrédiek!

A koronavírus alaposan átrendezte az életünket, megváltozott körülöttünk minden. Nem csak a betegségtől kell félnünk, vagy féltetni szereteteinket, nagy kihívás lesz az életminőség romlása is. A világjárvány nagy hatással lesz a gazdaságra is. Lesznek, /sajnos sokan/ akik elveszítik a munkahelyüket és nehéz helyzetbe kerülnek. Arra szeretnék kérni mindenkit, hogy figyeljünk egymásra. Legyünk fegyelmezettek, úgy, mint eddig, mert akkor van esélyünk a nehéz időszak túlélésére.

Az összefogás eddig is megvolt. Hohl László /Endréd-ről elszármazott/ 60 db maszkot küldött az önkormányzat részére. Schwarcz Jánosné szintén maszkokat küldött. Tudomásom szerint mások is varrnak maszkokat, azzal segítenek. A képviselő hölgyek és az EFOP dolgozói is felajánlották az idősek gondozásá-

ban való segítséget. Ezért kérem azokat az idős Balatonendrédieket, akik segítségre szorúlnak, hogy bátran forduljanak az önkormányzathoz. Bevásárlásban, recept kiváltásban tudunk segíteni és szívesen is teszszük. A személyes kontaktus sajnos nem kivitelezhető. Külön szeretném kérni a fiatalokat, hogy kerüljék a csoportos találkozásokat. Ők is veszélyeztetettek, de családtagjaik, szülők, nagyszülők, nehezen birkóznak meg egy esetleges fertőzéssel.

Biztatok mindenkit, hogy keressenek bátran, ha segítségre van szükségük. Minden rendelkezésünkre álló eszközzel megpróbáljuk enyhíteni ezt a nagyon nehéz időszakot.

Vigyázzunk egymásra és bízunk abban, hogy a rossz dolgok is véget érnek gyorsan.

Barátsággal: Késmárki Tibor
polgármester

A képviselő-testület 2019. december, 2020. január-február havi üléséről

A képviselő-testület elfogadta a 2020. évi belső ellenőrzési tervét.

A képviselő-testület elfogadta a 2020. évi átmeneti gazdálkodásról szóló rendeletét.

A képviselő-testület elfogadta a 2020. évi munkatervét.

A képviselő-testület elfogadta a temetői közszolgáltatás 2019. évi ellátásáról szóló beszámolót.

A képviselő-testület döntött a 2020. évi illetményalap összegéről, mely erre az évre is a 2019. évi illetményalappal azonos összegben - 46.380 Ft - került megállapításra.

A képviselő-testület 2020. január havi üléseiről

A képviselő-testület elfogadta a lejárt határidejű határozatokról készült beszámolót.

A képviselő-testület döntött a Balatonendrédi Kerekerdő Óvoda tavaszi-nyári zárvatartásáról.

A képviselő-testület meghatározta a cafetéria juttatás 2020. évi keretösszegét.

A képviselő-testület együttműködési megállapodást kötött a Somogy Megyei Önkormányzattal pályázat figyelési feladatokra.

A képviselő-testület döntött a Termofok Kft. hírközlő kábelhálózat üzemeltetésére vonatkozó szerződés 1 évre történő meghosszabbításáról.

A képviselő-testület 2020. február havi üléséről

A képviselő-testület döntött a Balatonendrédi Kerekerdő Óvoda felújítására bekért árajánlatokról és a kivitelező kiválasztásáról.

A képviselő-testület döntött az óvodai körzethatárról a nyitvatartási rendről és a beiratkozás időpontjáról.

A képviselő-testület döntött az adóigazgatási feladatok 2019. évi ellátásáról szóló beszámoló elfogadásáról.

A képviselő-testület elfogadta a Közös Hivatal és az Önkormányzat 2020. évi költségvetését.

A képviselő-testület elfogadta a civil szervezetek 2019. évi beszámolóját és döntött a 2020. évi támogatásukról.

A képviselő-testület 2020. évre meghatározta a gyermek, szociális és vendégéjékezés térítési díjait.

A képviselő-testület 2020. évre a főépítési feladatok ellátásával Kadlicskó Krisztiánt bízta meg.

A képviselő-testület elfogadta a DBRHÖT Társulási Megállapodásának módosítását.

A képviselő-testület döntött a központi házi orvosi ügyelet működéséhez szükséges hozzájárulás emeléséről.

A képviselő-testület döntött a Balatonendrédi Általános Iskola előtt megállni tilos közúti jelzőtábla megrendeléséről és elhelyezéséről.

Balatonendréd Község Polgármesterének a vészhelyzet idején hozott döntései

A Magyar Köztársaság Kormánya a 40/2020. (III.11.) Kormányrendelet 1. §-ában Magyarország egész területére veszélyhelyzetet hirdetett.

A hatályos jogszabályok alapján a veszélyhelyzet időtartama alatt a képviselő-testület feladat- és hatáskörét a polgármester gyakorolja.

Balatonendréd Község Polgármestere a veszélyhelyzet időtartama alatt a következő döntéseket hozta:

- 1. Balatonendréd Község Polgármestere** a veszélyhelyzet fennállása alatt meghatározatlan ideig a Balatonendréd Kerekerdő Óvodában rendkívüli szünetet rendelt el.
- 2. Balatonendréd Község Polgármestere** a veszélyhelyzet fennállása alatt meghatározatlan ideig a Balatonendréd Községi Ház és Községi Könyvtár zárvatartását rendelte el.
- 3. Balatonendréd Község Polgármestere** a veszélyhelyzet fennállása alatt meghatározatlan ideig a Bala-

tonendréd, Fő utcai játszótér bezárását rendelte el.

4. Balatonendréd Község Polgármestere a 2020. május 2. napján tartandó Falunap elmaradásáról döntött.

5. Balatonendréd Község Polgármestere a település-arcuati kézikönyv és településképi rendelet módosításának megrendeléséről döntött.

6. Balatonendréd Község Polgármestere a Balatonendréd, Fő u.81/A. szám alatti ingatlanra vonatkozóan székhely bejelentéshez történő hozzájárulást adott.

7. Balatonendréd Község Polgármestere a 2020. évi közbeszerzési terv elfogadásáról döntött.

8. Balatonendréd Község Polgármestere a Magyar Falu program keretében a Balatonendréd, Táncsics utca útfelújítására pályázat benyújtásáról döntött.

9. Balatonendréd Község Polgármestere az útfelújításra pályázat benyújtására, a pályázati dokumentáció elkészítésére vonatkozó feladatok ellátásával az Euro-Raptor Tanácsadó Iroda Kft-t bízta meg.

Tisztelt Balatonendréd Lakosok!

A képviselő-testület 2019. május havi ülésén fogadta el a településképi védelméről szóló 8/2019. (V.29.) számú önkormányzati rendeletét, mely 2019. július 1. napjától hatályos.

E rendelet a helyi építési szabályzatról szóló rendelet mellett előírja a településen az egyes építési tevékenységek végzésének feltételeit. A rendelet teljes szövege az önkormányzat honlapján megtalálható.

A rendelkezésre álló információk alapján vélelmezhető, hogy a rendelet tartalmának megismerése a köztudatba nem jutott el, ezért a rendelet legfontosabb rendelkezéseit az újság hasábjain ismertetem:

A rendelet meghatározza az épületek anyaghasználatát, a homlokzat és tetőhéjazat anyagát, színezését, az előkert méretét, a tető hajlásszögét, a melléképület elhelyezését, a kerítés magasságát és áttörtségének százalékos mértékét, műszaki berendezések elhelyezését.

A rendelet szabályai alapján az utcai kerítés legfeljebb 1,5 méter magas, és legalább 40 %-ban áttört lehet.

A közmű- és klímaberendezés kültéri egységei az épületek homlokzatán látható módon nem helyezhetők el. Utcai tetőfelületen nem helyezhető el napelem, napkollektor.

Az építetők kérelmére az önkormányzat főépítész (Kadlicskó Krisztián) kérésre a településképi követelményekről tájékoztatást ad, szakmai konzultációt biz-

tosít. Szakmai konzultáció épület építése, bővítése, épület tömeg megváltoztatása, meglévő épület utcai homlokzatának megváltoztatása (átalakítás, nyílászáró csere, színezés) esetén kezdeményezhető.

Kötelező a szakmai konzultáció új épület építése, meglévő épület utcai homlokzatának, tetőjének megváltoztatása, kerítés építése, reklám elhelyezése esetén.

Településképi eljárást kell lefolytatni reklámhordozók, reklámok elhelyezése esetén.

Aki a településképi rendeletben foglaltaktól eltérően, a bejelentési dokumentációban foglaltaktól eltérően, vagy polgármester tiltása ellenére folytat jogsértő tevékenységet, településképi kötelezési eljárás lefolytatását kell elrendelni.

A településképi kötelezésben foglalt határidő lejártát követően 20.000 Ft-tól, 200.000 Ft-ig terjedő településképi bírság szabható ki, mely a teljesítés elmaradása esetén akár többször is ismételtelen kiszabható.

Kérjük a Tisztelt lakosságot, hogy az építési tevékenység megkezdése előtt vegyék igénybe a település főépítész által biztosított konzultációt és szakmai tanácsadást, továbbá építési tevékenységet az építési jogszabályoknak és a bejelentési dokumentumoknak megfelelően végezzenek. Ellenkező esetben a szabálytalanul, bejelentés vagy engedély nélkül építkező személyekkel szemben eljárást kell indítanunk.

ÓVODAI HÍREK

Kedves Szülők, Gyermekek!

Bizonyára már mindenki értesült arról, hogy a koronavírus járvány valós veszély mindenki számára. Legjobban úgy védekezhetünk a vírus terjedésével szemben, ha otthon maradunk.

Köszönjük, hogy megértéssel fogadtátok és támogattátok az óvoda bezárását!

Köszönjük, hogy megoldottátok a gyermekek otthoni elhelyezését! Tisztában vagyunk azzal, hogy nem könnyű feladat a gyermekek megnövekedett szabad idejének megszervezése, hasznos eltöltése. Úgy gondolom, hogy szerencsés helyzetben vagyunk, hiszen attól, hogy nem lehet játszótérre menni, nem szerencsés kirándulást szervezni, még mindig ott van a saját udvarunk, ahol biztonságosan tartózkodhatunk a szabad levegőn.

Legyetek sokat a friss levegőn, mozogjanak a gyermekek minél többet, hiszen óvodás korban a sok mozgás elengedhetetlen a megfelelő fejlődéshez. De... amikor már elfáradtak a gyermekek és másra is vágnak, mint az udvari játék, vagy rossz az idő és nem lehet kimeenni az udvarra, vagy otthon dolgoztok (távmunka, tanulás az iskolás tesóval, főzés, mosás, takarítás), vagy éppen kicsit szusszannátok....

Néhány ajánlással szeretnénk segíteni abban, hogy a gyermekek hasznosan tölthessék idejüket akkor is, ha nem értek rá mellettük ülni. Sokszor tapasztaltuk már, hogy az óvodások milyen ügyesen kezelik az okos eszközöket. Ha be tudjátok illeszteni az otthoni napirendbe, akkor csemegézzetek az ajánlások között. Egy kis szülői segítséggel az óvodások is megbirkóznak vele. Ezek nem tananyagok, nem kötelező megtanulni, de olyan dolgokat ajánlunk, amikkel foglalkoztunk volna még a nevelési évben.

A <http://egyszervolt.hu/>, és a <http://jatsszunk-egyutt.hu/oldalakon> még nagyon sok érdekes dolgot találhattok.

Honlapunkon további ajánlásokat is találtok, folyamatosan bővítjük a kínálatot.

Hasznos időtöltést kívánunk mindenkinek!

Közben, amíg az óvoda zárva tart folyamatos munkálatok folynak.

A Balatonendrédi Önkormányzat a Magyar Falu Program keretében 15 millió forint összeget nyert az **óvoda felújítására**. Ebből az összegből 10 millió forint

az óvoda belső felújítására költhető, míg 5 millió forintot az udvar felújítására használhatunk fel.

Mindezek mellett a 2019. november 30-án megrendezett **jótekonysági bál** bevételének teljes összegét óvodai játék vásárlására fordítjuk (az előző bál bevételével együtt). Ez a játék is rövidesen elfoglalja méltó helyét az óvoda udvarán a gyerekek legnagyobb örömeire.

Reméljük hamarosan találkozunk és ovisaink birtokba vehetik megújult óvodánkat.

Addig is vigyázzatok magatokra és egymásra!

Kovácsné Ilon Anna
(Forrás: endrediovoda.hu)

A hisztiről...

A téma mindig aktuális, óvodáskorú gyermekünk esetében pedig még időben vagyunk, hogy megálljunk egy kicsit és feltegyük magunknak a kérdést: jó úton haladunk gyermekünk nevelését illetően? Azért vagyunk időben, mert az első 6-7 év az a korszak, amikor elültetjük azokat a kis magvakat gyermekünk jellemében, személyiségében, amelyeknek segítségével a kijelölt úton halad tovább. Ez az út egy folyamat, amely meghatározza gyermekünk későbbi életét.

Várja ki, míg elvonul a hiszti, mint egy sötét viharfelhő

Deliága Éva gyermekpszichológus írása a hiszti okairól

A dacos, ellenszegülő megnyilvánulások már egészen kicsi korban jelentkezhetnek. Ennek az az oka, hogy a gyerekek markáns személyiségjegyekkel, temperamentummal jönnek a világra, és bizony a határozott, domináns személyiség, már akár kicsi csecsemőkorban is megmutatkozik. Másfél éves kor tájékán aztán újabb löketet kap az énefejlődés, melynek során a gyermek egyre jobban ki tudja magát fejezni, beindul a beszéd, és jobban kinyilvánítja az akarátát. Ez amolyan „gyakorló szakasz”; nem ritka, hogy ilyenkor a gyermek mindent egyedül akar csinálni: ő akarja megnyomni a lift gombját, a garázsajtó távirányítóját, és lekapcsolni a villanyt. Más kérdés, hogy mindezt csak szülői segítséggel képes. Éppen ez a lényeg, hogy kitolja teljesítőképességének határait. Ez a fejlődés útja: olyasmivel próbálkozik, amire még éppen nem képes, de ahogy gyakorolja egyre ügyesebb lesz benne, nő az önbizalma minden olyan helyzet által, amit sikeresen, ő egyedül meg tudott oldani.

Ez az időszak bontakozik ki aztán a teljesen kifejlődött dackorszakká. Ez a kifejezés már ismerős lehet, szerintem minden szülő hallott róla, és kisebb-nagyobb mértékben megtapasztalhatta vagy meg fogja tapasztalni, hogy csemetéje az akaratosság új szintjére lép. Akar és nem akar, követel és ellenáll, egy nap százszor is. Ő akar egyedül beülni az etetőszékbe, nem akarja felvenni a kesztyűjét, másik bögréből akar inni, most azonnal kér szalvétát. Folyamatos kérések, kívánságok és elképzelések, és nagy-nagy frusztráció, ha nem szabad, vagy nem teljesül azonnal.

A jelenség háttérében egy normál énefejlődési szakasz áll. Ez az autonómia kialakulásának időszaka, a gyermek leválik az édesanyjával korábban képzett szimbiotikus kapcsolódásból, és rájön, hogy ő különálló, önálló kis „én”.

Ebben az időszakban sokasodnak meg a hisztik. Ismerős jelenet, mikor a gyermek a földre veti magát dühé-

ben? Vagy amikor taknya-nyála egybefolyik, krokodilkönnyeket hullat, és olyan hangos, hogy még a szomszéd területben is hallani? Mindezt azért, mert anya kisebb szeletekre vágta az almát, mint ahogy ő elképzele.

Mit tegyen ilyenkor a szülő?

Fáradt, nyűgös, kialvatlan, éhes, diszkomfortérzete van? Ezek mind gondolni kell akkor, mikor egy kisgyerek „kiborul”, hiszen lehetséges, hogy a helyzet megoldása nem az adott szituációban rejlik, hanem hosszabb távon érdemes változtatni valamin. Például hiszti-csökkentő, bevált jó tanács, hogy aludjon többet a gyermek, fektessék le korábban, kevesebbet nézzen tv-t vagy monitort, és többet mozogjon a szabad levegőn. Az is fontos, hogy ne legyen túl sok tiltás és szabály, és irreális, korához nem illő elvárások. Az természetesen már egyedi, hogy mindezt az adott gyermek családjában hogyan lehet kivitelezni, ehhez is kapnak segítséget a szülők a gyermekpszichológusi foglalkozásokon.

Sok szülő azt éli meg, hogy tehetetlen ilyen helyzetben, hamar elveszíti a türelmét, és kiabálni kezd, amit persze utána megbán. Ahhoz, hogy ne feszültségben, kiabálással teljen az egész nap, jó ha a szülő bővíti az eszköztárát. Mégis mit csináljon, ha a gyerekek nem tetszik valami? Ha nem akar elmenni otthonról? Ha nem hajlandó felöltözni? Ha még rajzfilmet akar nézni, közben már vacsorázni, fürdenie kéne? Ha nem akar fogat mosni? Csupa mindennapi helyzet, amivel meg kell birkózni.

A hiszti okait jobban megértheti a szülő, ha használni kezdi az empatikus kommunikáció módszerét. Olyankor fontos, hogy a megérzéseire hallgatva, megpróbáljon ráérezni arra, hogy mi bánthatja a gyermeket, mit akar, vagy mi nem tetszik neki. Sokszor ezt a gyerekek 3-5 éves kor tájékán még nem tudják pontosan megfogalmazni. Így a sok negatív érzéshez, ami csapkodás, kiabálás, könnyek formájában jelenik meg, a szülő tehet szavakat. Például: „Látom kicsim, hogy mérges vagy rám.”, „Tudom, hogy csalódott vagy.” vagy „Úgy veszem észre, hogy most nagyon nekikeseredtél, mert nem lehetett...” és hozzá lehet tenni az okot, ha tudja a szülő. Ez egy olyan módszer, ami alapja a gyermeket partnerként kezelő szülő-gyermek kapcsolatnak, ahol a gyermek érzéseit tiszteletben tartjuk, és nem autokratikus módon várjuk el, hogy feltétel nélkül engedelmessédjön. Ez egy tanulási folyamat a gyermek részéről, ha így jár el a szülő, a gyermek egy idő után képes lesz verbálisan kifejezni negatív indulatait, és kevésbé lesz szüksége a látványos földhöz csapkodó, ordítva-sírós jelenetekre.

Ne feledjék, a hisztinek oka van! A kisgyerek olyankor visszalép egy már meghaladott fejlődési szintre, ezért nem csoda, ha nem hat rá a szép szó, a magyarázat. A lényeg, hogy amennyire lehet a szülő megőrizze a nyugalomát, ezekben az emberpróbáló helyzetekben, és ha azt érzi, hogy mást éppen nem tud tenni, akkor csak türelemmel várja ki, míg elvonul a hiszti, mint egy sötét viharfelhő. Utána pedig fontos, hogy ott tudjon lenni a gyermekének, aki ekkorra már biztosan szívesen veszi a vigasztalást, és talán el is lehet neki magyarázni az összefüggéseket.

A hiszti okának érdemes utánajárni tehát, mert úgy a kezelése is könnyebbé válik. Kitartás anyukák, apukák, hiszen normál életkori sajátosságról van szó, a gyermek most tanulja szabályozni az indulatait, érzelmeit! Az empátikus kommunikációra való tanítással sokat segíthetnek neki ebben a folyamatban.

... ám a hiszti elkerülése nem mindig sikerül

Az élet azonban nem mindig olyan egyszerű, hogy meg tudjuk oldani a hisztis helyzetek elkerülését. Néha bizony nagyon sietnünk kell, néha az alvás és a programunk ütközik, néha pedig a gyereket is vinni kell vásárolni, stb.... Ilyenkor a legjobb, ha van a tarsolyunkban legalább 6 ötlet, amit kipróbálhatunk, ahelyett a bizonyos „szülői pofon” helyett. Persze ha a hiszti már kialakult, nem sok mindent tehetünk, mint hagyjuk lecsengeni, ám ha még az elején elkapjuk, van remény. Íme!

6 hatásos hiszti ellenes módszer kipróbálásra:

1. A figyelem elterelése:

Hirtelen találjunk valami érdekes dolgot, és vigyük oda a gyereket, meséljünk neki róla. Még az sem baj ilyenkor, ha nem túl elmés dolog, a lényeg, hogy a figyelme elterelődjék a hiszti tárgyától.

2. Alku, egyesség, kompromisszum:

Ha a gyerek hisztijének tárgya nem ütközik valamilyen el nem hárítható akadályba, akkor akár engedhetünk is egy kicsit. Például ha a boltba megyünk, választhat, hogy turot rudit, vagy a kedvenc csokiját kéri, és előre tisztázzuk, hogy más nem megengedett. Ha következetesek vagyunk, akkor néhány alkalom után a gyerek abba fogja hagyni a hisztiket.

3. Értő figyelem;

- megértelek, sajnálom! A módszert T. Gordon nevéhez kötik, - a szülői eredményességről írott könyvét érdemes minden gyakorló szülőnek elolvasni! – és igen sikeres. A gyermeknek jogot ad arra, hogy átélje, és kifejezze érzelmeit. A módszer lényege frappánsan egyszerű. Egyszerűen visszatükrözi a gyerek számára azt, hogy értjük a problémáját és így ki sem alakul a hiszti.

4. A meglepetés ereje:

Sok könyv ajánlja ezt a módszert, ám az a tapasztalat, hogy csak nagyon ritkán hat, akkor azonban elemi erővel. Ha a gyerek már annyira belelovalta magát a hisztijébe, hogy egyszerűen nem is hallja, ha beszélünk hozzá, hatásos lehet, ha például hirtelen fejjel lefelé fordítjuk, vagy hideg vizet fröccsentünk az arcába. Nem leöntésről, vagy megrázásról van szó, egyszerűen csak annyit kell tennünk, hogy a gyermek tudatát kimozdítsuk a hiszti tudatállapotából, s újra kommunikáció képessé tegyük. Csak az extrém hiszti rohamoknál válhat be, ha valamiért igen sürgős a gyermeket lecsillapítani. Egyébként nyugodtan hagyhatjuk, hogy kiengedje a fáradt gőzt, ha ennyire túlhergelte magát.

5. Ölelésterápia:

A hiszti másik ellenszere, ha a gyereket a szülő finom erővel szorosán átöleli, és addig tartja ölében, míg a gyermek meg nem nyugszik. A gyermek eleinte kapáldzik, ellenáll, néha még a szülő felé is üt; ám ilyenkor szelíden lefogjuk a csapkodó kezét, és addig öleljük, míg le nem higgad. Lehet hozzá nyugtató szavakat is mondani, de nem lényeges. A gyermek általában könnyen átáll arra, hogy a hiszti helyett ölelést kapjon, és megnyugodhasson.

6. Figyelem megvonás:

A szülő ilyenkor egyszerűen nem vesz tudomást arról, hogy a gyermek létezik. Annyit mond neki, hogy szívesen megbeszéli vele, mit szeretne, ha már kisírta magát. Ilyenkor nem vigasztal, nem beszél, egyszerűen csak engedi, hogy a gyerek hisztizzen és kész. Akkor válhat be, ha a hisztivel másokat nem zavar a gyerek és saját épségét nem teszi kockára a hisztijével.

Szép szóval oktasd.

A fenti módszerek mindegyike akár kombinálva is működhet. A gyermeket a hisztis állapotában IS tilos megütni – csak még nagyobb dacot, vagy súlyos törést okozunk vele, a meg nem értettség érzetét fokozzuk benne a veréssel – ugyanígy tilos megrázni, leönteni, vagy más módon bántalmazni, megalázni. A gyermek hisztije egy szerinte jogos reagálás valamire, és nincs jobb megoldás a kicsinyünk tarsolyában arra, hogy ezt a helyzetet megoldja, mint a hiszti. A szülő dolga, hogy a gyermek érzelmeit megértse, felmérje és segítsen neki az érzelmek kezelésében, s megtanítsa arra, hogy más megoldási módok is vannak a világon, amikkel többre megy, mint a hisztivel.

Fonyódiné Mink Mariann

BALATONENDRÉDI ÁLTALÁNOS ISKOLA

A digitális oktatás bevezetése

A koronavírus – járvány miatt bevezetett korlátozó intézkedések nagy kihívás elé állítják a családokat a diákokat és a tanárokat is. A megváltozott körülményekhez az intézményeknek és a pedagógusoknak is alkalmazkodniuk kell. Megoldásokat kell keresnünk és találnunk.

Törvényi háttere:

A köznevelési és szakképzési intézményekről szóló 1102/2020 (III.14.) korm. határozat, valamint a tantermen kívüli digitális munkarend bevezetéséről szóló 3/2020 (III.14.)EMMI határozat.

Feladat:

Az oktatás módjának megváltoztatása: a tananyag kijelölése, a tanulási folyamat ellenőrzése és támogatása a pedagógusok és a tanulók között online vagy egyéb, személyes találkozást nem igénylő formában történik.

Ezt oly módon kell megszervezni, hogy a tananyag digitális munkarend keretében történő átadása alkalmas legyen a tanulók tanulmányi követelményeinek teljesítésére.

Feltételek megteremtése:

Felmértük az IKT eszközök meglétét a pedagógusok és a gyerekek körében. Minden kollégánk rendelkezik a szükséges eszközökkel (laptop)és internet elérhetőséggel (saját) tehát a tantestületünk minden tagja, pedagógus és pedagógiai munkát közvetlenül segítő munkatársaink távoktatásban dolgoznak (HOME OFFICE). Valamennyi diákunk rendelkezik a szükséges IKT eszközökkel (laptop, tablet, internet).

Felkészülés a digitális oktatás bevezetésére, a napi gyakorlat kialakítása:

Iskolánk tantestülete az utolsó, rendkívüli értekezletén az Oktatási Hivatal által kiadott és már elérhető ajánlásokat megismerte. Ezután kialakította saját stratégiáját. Ennek mentén mindenki saját digitális kompetenciája, ismeretei, egyébként is szokásos gyakorlata alapján folytatja a napi munkát. Felmértük a gyerekek eszközökkel való ellátottságát, szükség esetén a következő nap során a családokat ki is segítettük laptopokkal.

Kialakítottuk annak szabályrendszerét, mi az, amit ebben a rendkívüli helyzetben – a digitális tanrend során - elvárhatunk gyermektől, szülőtől és egymástól (pl.: a szülő nem tanító, nem tanár, ezért olyan és anynyi feladat kijelölésére törekszünk, amely egyrészt megfelel a tantervi követelményeknek, de a szülőnek napi munkája mellett is követhető, illetve a gyerekek akár egyedül is meg tudják oldani, stb.). A tantárgyak

ismeretanyagának átadását napokra bontott tantárgyi blokkokban terveztük meg a felsőben, alsóban pedig a tanítók a hagyományos órarendet követve adnak feladatokat, ismeretanyagot.

A digitális módszerek lehetőségeinek feltérképezése után a tantestület – beleértve az SNI-s tanulók teljes körű ellátását is – sokféle módon adja át az ismeretanyagot. Ehhez napi szinten a különböző, pl. laptopról, tabletről elérhető programokat használ (Smart Notebook, Active Inspire, Pointofix, stb.) valamint az anyagok szerkesztésére, bemutatására alkalmas, illetve online felületeken elérhető program-, és feladat-szerkesztőkkel dolgozik. (Learningapps, ingyenesen használható magyar programok, pl. Mozaik, a korábban is létező feladatmegosztó tárhelyeket veszi igénybe, pl. okosdoboz.hu, a Google egyéb, pl. csoportalkító felületeit, pl. Classroom, Prezi, stb.). Ezek közül néhány hangfelvétel, képernyőn zajló folyamatokról készíthető kamera felvétel készítésre is alkalmas, melyeket a szülők és a gyerekek információhordozókon keresztül (link formában) is megkapnak. Ezekon kívül támaszkodunk a KRÉTA felület folyamatosan küldött módszertani ajánlásaira, illetve az ebben a helyzetben hagyományosnak mondható eszközökre is, illetve ezek kombinációjára: Word, Excel, stb., melyek a képernyőn keresztül alkalmasak tankönyvi feladatok kijelölésére, másolási feladatokra, stb. Az ezekből választott házi feladatokat a tananyag rögzítése során – az elvárt módon – a Kréta felületen is elküldjük a gyerekeknek, szülőknek. Természetesen szükség esetén (konzultáció, egyeztetés) a szülők is kereshetik a már megszokott módokon a pedagógusokat, osztályfőnököket is.

A munkák ellenőrzésének digitálisan végezhető módszereit folyamatosan alakítjuk ki, az ésszerűség keretein belül, flexibilis hozzáállásra törekedve, de a munkákról, kitöltött feladatlapokról készült fényképeket, szkenneléseket csak ajánljuk, mivel nem minden családnak van rá technikai háttere. Aki szeretné, és megteheti, kinyomtathatja, de nem kérjük, nem követeljük meg. Az ellenőrzésekhez elfogadott módszerek még a telefonok, képernyőkamerák segítségével készülő on-line beszélgetések (pl. alsó tagozat – hangos olvasás, versmondás, stb.) Az írásbeli számonkéréshez felhasználjuk az említett digitális osztályok nyújtotta lehetőségeket, ahol névre szóló regisztráció szükséges, így a tanár számára a rendszer a kész válaszokat, a feltöltéseket rögzíti, a tanuló pedig azonnal egyeztetethet a pedagógussal (Google Classroom, pl.), illetve szintén kiváló eszköz az eredmények, az osztályozás, értékelés és a tanulói munka dokumentálásához a különböző felületeken készíthető adatgyűjtő űrlapok készítése is (pl. Google Űrlapok), melyekkel akár a ha-

gyománys oktatás keretében készülő felmérőlapok, dolgozatok pontos mása is elkészíthető. Felhasználjuk továbbá a világháló számtalan szemléltetésre, hangzóanyag átadására alkalmas lehetőségét: on-line könyvtárak, videótárak, Sulinet Tudásbázis, és egyéb felületek: ezeket a napi munkában projektor, digitális tábla segítségével amúgy is megtesszük, most pedig a gyerekek maguk jutnak el hozzájuk.

Ezeket minden osztályfőnök a saját osztályában megszokott módon, a már korábban kialakult napi gyakorlataink szerint a leggyorsabb, legmegbízhatóbb formában a szülőkkel is megbeszéli, elküldi. A tájékoztatás folyamatos, naprakész.

A tantestület a koordinálás, és az egységesen elvárható munka érdekében olyan információs, kommunikációs csoportot alakított ki maga számára, ahol a nap

bármely szakában frissülő segítségnyújtással, egyeztetéssel segítjük egymás munkáját. Tárhelyeket, weboldalakat, információkat osztunk meg a tanítással, illetve a hivatalos tudnivalókkal kapcsolatban is. Tehát folyamatos a kapcsolattartás, a kommunikáció a munkatársakkal és a szülőkkel. Ez egyrészt támogató hátteret ad mindenkinek (helyes napirend kialakítása, informatikai, módszertani segítség), másrészt a jelzések alapján lehetőségünk van, amennyiben szükséges, a korrekcióra.

A munka ellenőrzése, ellenőrizhetősége érdekében a tantestület munkaközösség vezetői az intézményvezetéssel kapcsolatot tartanak, konzultálnak a megállapodásokról, jelzik a felmerülő problémákat, a kialakult megoldásokról a tantestületet értesítik, illetve időnként mintát mutatnak a kész, vagy éppen zajló folyamatokról is.

„Robottörténelem“ a Balatonendrédi Általános Iskolában

2019. 08. 27.

Megérkezett az iskolába a LEGO Mindstrom EV3 robot.

2019. 10. 14.

Elindult a robotika szakkör: megépült az alap robot és lezajlott a névadási ceremónia.

A robot neve Kálmán lett.

2019. 11. 20.

Kálmán bemutatkozott a nagyközönségnek egy iskolai nyílt nap keretében, ahol osztatlan sikert aratott.

2020. 03. 12.

Kálmán bemutatkozott a nagycsoportos óvodásoknak és elbűvölte a kicsiket.

2020. 03. 16.

A szakköri munka is digitális oktatás formájában valósul meg.

A robotika alapjait leraktuk és három projekttel zárjuk az évet:

1. záróteszt a szakkör anyagából (13+1 kérdéses Kahoot teszt),
2. gyakorló feladat megoldása: mindenkinek ugyanarra az akadálypályára írt program sorozat,
3. egy saját projekt megvalósítása egyénileg ill. max. 3 fős csoportokban.

Rövid távú céljaink: minél összetettebb feladatok megoldása.

Távlat célok: robotika versenyen való indulás és helytállás.

Scheich János

Pályaorientációs nap a Balatonendrédi Általános Iskolában

2019. december 7-én tanítás nélküli munkanap keretében valósítottuk meg a programot. A felsős tanulók a nap első részében csoportokra bontva különböző szakmákkal ismerkedhettek meg. A fiúk két műhelylátogatáson vettek részt a faluban. Adonyi Iván hegedűkészítő mester, vala-

mint Hekeli Bálint asztalos műhelyébe, munkájába tekinthettek be.

A lányok mindeközben az iskola épületében ma-

radtak, ahol érdekes előadást láthattak és hallhattak Ihászy Beatrix óvodai és iskolai szociális segítőtől a kutyákról, a kutyaterápiáról, Farkasné Papp Lillától a kéz- és lábápolásról, valamint mőkörömépítésről.

A tízórai elfogyasztása után tartalmas és szemléletes előadáson vett részt az egész felsős évfolyam, Könye István a mentősök munkájáról be-

szélt nekik, valamint az újraélesztés legalapvetőbb szabályait is elsajátíthatták a gyerekek egy speciális babán való gyakorlással.

Az alsós évfolyam tanulóit mindeközben Lelovics Zsolt és Végh Szabolcs közös éneklésre, táncolásra és játékokra invitálta, a rendkívül jó hangulatú műsor keretében megismerkedhettek a gyerekek a népzeneészek világával.

Ezt követően Csizmazia Gábor méhész, pedagógus a méhek életével és a méhészek munkájával ismertette meg a diákokat eszközbemutató keretében. Majd a filmvetítést a bemutató legédesebb része követte, a gyerekek háromféle mézet is kóstolhattak a Mézes reggelin.

Ezúton is még egyszer köszönjük a résztvevő szülőknek, kollégáknak hogy ilyen színes előadásokban lehetett részünk.

Köszönjük Farkasné Papp Lillának, Hekeli Bálintnak, Adonyi Ivánnak, Ihász Beatrixnek, Csizmazia Gábornak, Könye Istvánnak, Lelovics Zsoltnak és Végh Szabolcsnak a készülést és a velünk eltöltött jó hangulatú délelőttöt!

ISKOLAI HÍREK RÖVIDEN

József Attila Szavalóverseny

Március 5-én rendezték Kaposváron a József Attila szavalóverseny megyei fordulóját. A megye sok iskolájából 35 tanuló vett részt az elődöntőn, ahonnan 15 tanuló jutott tovább a megyei döntőre, melyet minden évben a költészet napján Balatonszárszón rendeznek. Iskolánkat Bálint Botond 6. osztályos tanuló képviselte, aki egy vidám és egy érzelmes, kedves verssel megnyerte a zsűrit, s így továbbjutott a döntőre. Ebben a tanévben a döntő versenyt a kialakult helyzet miatt sajnos nem tudták megrendezni áprilisban, de gratulálunk Botinak és felkészítő tanárának Matyikó Zsuzsannának!

Simonyi Zsigmond Helyesírásverseny

2020. február 26-án rendeztük a Simonyi Zsigmond helyesírási verseny iskolai fordulóját. A versenyt sok felkészülés előzte meg. A következő tanulók teljesítettek kiválóan, 95 pont fölött: Sopsits Iza (5.o.), Rajhona Nikolasz (5.o.), Pettyán Botond (6.o.), Borsodi Bálint (8.o.). Sajnos, a járványhelyzetre való tekintettel a megyei fordulók elmaradnak. Azonban nem volt hiábavaló a felkészülés, hisz a tanulás mindegyiküknek javára válik a jövőben. Felkészítő tanárunk: Matyikó Zsuzsanna

Asztalitenisz Diákolimpia Országos Döntő - Karcag

Február 22-23.

I-II. korcsoportban 2 csapatunk (Sopsits Iza, Eszterhai Vivien, Hegyi Dóra, Sopsits Áron, Kluik Attila, Farkas Levente) és egyéniben Sopsits Iza jutott az országos döntőbe. Nem sikerült a nyolc közé jutás, de az országos verseny mindegyiküknek örök élmény marad!

Asztalitenisz csapatbajnokság

Február 8-án Kaposváron rendezték az első asztalitenisz csapatbajnokságot. 6 csapat indult, 2 kaposvári és 4 endrédi. Balatonendréd 2. csapata a dobogó 3. fokára léphetett, így Sopsits Áron, Farkas Levente, Kluik Attila a bronzérmet hozhatta haza.

Kis Mesemondók Találkozója

Január 17-én rendezték meg Balatonföldváron a Kis Mesemondók Találkozóját. Iskolánkat Trautenberger Botond 2. osztályos és Kericsmár Boldizsár 3. osztályos tanuló képviselte. Boti bronz, Boldi ezüst fokozatot szerzett. Nagyon büszkék vagyunk a két fiúra!

Úszás diákolimpia körzeti döntő

A december 11-én megrendezett versenyen nagyon szép eredménnyel zártak iskolánk diákjai.

Minden résztvevőnek gratulálunk!

Érmeket a következő versenyszámokban nyertek:

1. korcsoport 50 m hátúszás:

Nagy Zalán 2. helyezés

2. korcsoport 50 m gyorsúszás:

Szobonya Hella 2. helyezés

Forgács Viktória 3. helyezés

2. korcsoport 50 m mellúszás:

Forgács Viktória 2. helyezés

2. korcsoport 50 m hátúszás:

Szobonya Hella 1. helyezés

2. korcsoport 50 m gyors váltó:

Bartos Fruzsina

Forgács Viktória

Hekeli Sára

Szobonya Hella

1. helyezés

3. korcsoport 100 m hátúszás:

Porkoláb Dorka 3. helyezés

3. korcsoport 100 m gyorsúszás:

Bálint Botond 2. helyezés

3. korcsoport 100 m hátúszás:

Bálint Botond 1. helyezés

3. korcsoport 50 m gyors váltó:

Bálint Botond

Hekeli Vajk

Nimsz Buda

Szobonya Zétény

2. helyezés

4. korcsoport 100 m mellúszás:

Borsodi Bálint 2. helyezés

Első versenyén szépen helytállt Arnold Milán 5. osztályos tanulónk.

Ifjú csipkeverőink sikere Debrecenben

2019. november 15-én került sor Debrecenben - immár 13. alkalommal és 26 éves múlttal - az Országos Gyermekek- és Ifjúsági Népi Kézműves Pályázat Ifjú Kézművesek Országos Kiállításának megnyitójára, díjátadójára és a XIII. Országos Vándorlegény Szakmai Találkozóra. Tehetséges csipkeverőink a szekszárdi régiós fordulóról jutottak tovább néhány héttel ezelőtt, Debrecenben is jeles szakmai zsűri tekintette át a beérkezett pályamunkákat, és választotta ki a több száz anyagból azt az 58-at, melyeket aztán díjakkal jutalmaztak. A fiatalok 3 életkori kategóriában és számtalan kézműves területen mutathatták meg, mit tudnak: a 6 évestől a huszoneves fiatalokig, magas színvonalon. A kiállítás szervezői és kivitelezői egy lélekmelengető bemutatóval állították az érdeklődők elé az összegyűlt pályázati anyagot. A díjátadóra lelkes kis endrédi csapatunk is megérkezett, együtt izgulhattunk az eredményhirdetés ünnepélyes pillanatainál.

Két (volt) tanulóink, Csanádi Petronella és Kopeczki Klaudia saját korosztályukban igényes, szépen kivitelezett csipkemunkákkal megosztott első helyezést ért el. Nagyon nagy szeretettel gratulálunk ifjú kézműveseinknek! Természetesen azoknak sem kell keseregni, akik ezúttal nem nyertek helyezést, mert ízléses, szép munkáik szintén bekerültek a válogatásba és a kiállítás anyagába, és ez már maga nagy lehetőség a bemutatkozásra. Gratulálunk mindannyiuknak, a pályázóknak és felkészítőiknek is (Horváthné Herczeg Zsuzsa - Zsuzsa néni - és Nagy Lajosné - Mariska néni), akik vállalták ezt a megmérettetést, és a szülőknek, akik támogatták őket ebben: legközelebb erre 2 év múlva nyílik majd lehetőség.

Reich Károly Rajzverseny

2019. október 18-án iskolánk 5 tanulója vett részt Balatonszemesen a Reich Károly rajzversenyen:

Gál Péter 6. osztály

Balassa Elizabet 7. osztály

Bedó Alexandra 7. osztály

Béber Csenge 7. osztály

Karé Kata 7. osztály

A hetedikes lányok közül ketten nagyon szép eredményt értek el:

Csenge 2. helyezést ért el, Liza pedig 3. helyezést ért el.

Országos Duetlon Diákolimpiai Döntő - Marcali

Október 26.

Iskolánk tanulója, Bálint Botond az országos döntőn 14. helyezést érte el. Fantasztikus teljesítmény! Gratulálunk.

Európai Sportnap

Szeptember 27.

Az iskola diákjai, tanítói, tanárai és a szülők, nagyszülők az udvaron gyülekeztünk. Izgatottan vártuk az indulást, hiszen közel 10 km-es túra várt ránk. Közös reggeliztünk, és közben beszélgettünk a helyes táplálkozásról, az egészséges életvitelről. Az indulás előtt osztályonként sorakoztunk, megbeszéltük a túra közben betartandó szabályokat. Felhívtuk a figyelmet arra, hogy szemetet nem dobunk el, nem zajongunk, úgy mozgunk, hogy vigyázzunk saját és mások testi épségére. A felsősök indultak először, őket követtük mi, alsósok. Túra közben figyeltük a természet szépségeit, az élőlényeket, beszélgettünk az ezzel kapcsolatos érdekességekről. Szinte mindenki eljutott a célpontig, ami Zamárdiban a Vaskeresztnél volt. Itt tartottunk egy hosszabb pihenőt. A gyerekek ettek, ittak, futkostak. Nagyon élvezték a friss levegőt, a szép időjárást és a közös játékot. Hamar eljött az idő, hogy elinduljunk visszafelé, az iskolába, hogy az előre eltervezett időpontban már ott legyünk, hiszen finom ebéddel vártak minket. Kellemesen elfáradva, éhesen, szomjasan, porosan, de felhőtlen jókedvvel értük el célunkat. Nem volt nyafogás, panaszkodás, csupa mosolygós kisgyerekek és felnőtt teljesítette a 9,4 km-es távot.

KÜZDELEM A JÁRVÁNYOK ELLEN

Döghalál, sárgarém, korona

Az 1970-es években az Európában élő ember feltételezhette, hogy a fertőző betegségeken sikerült úrrá lennie a fejlett egészségügyi ellátásnak, a védőoltásoknak, a közegészségügyi intézkedéseknek és az antibiotikumoknak köszönhetően. Napjainkra ez megváltozott. Az újonnan felfedezett, állatról emberre terjedő kórokozók (AIDS-et okozó HÍV vírus, coronavírusok) súlyos, halállal végződő betegségeket okozhatnak és világjárvánnyá terebélyesedhetnek.

A "ragályos" (fertőző) betegségeket már akkor is ismerték, amikor a kórokozókat még nem. A kórokozók azonosítása és a fertőző betegségekkel összefüggésbe hozása csak a XIX. század végén történt meg. Az ókor híres orvosa, Hippokratész a fertőző betegségek keletkezését az embert körülvevő levegőből vezette le. A megbetegítő ágenst miazmának nevezte. Azt tanította, hogy a védekezés leghatásosabb módja, a jó fizikai kondíció. Az ókorban és a középkorban a lakosság nagy része életét egy településen élte le, a járványokat kereskedők és a mozgásban lévő hadseregek terjesztették. A 11-13. század keresztes hadjáratai a pestist, a himlőt, a kiütéses tifuszt a

Közel-Keletről hurcolták be Európába. A túlszűfolt középkori városok belterületén nem volt csatornázás (a belvárosban disznókat, lovakat és más háziállatokat is tartottak), a szennyvizet és az ürüléket is az utcára öntötték. Franciaországban csak az 1700-as évek végén tiltották be királyi rendelettel az ürülék és a szennyvíz ilyen elvezetését.

A pestis

Az elmúlt két évezredben három pestis pandémia (világjárvány) volt, az első Kr. u. 542-ben, a második, a legendás „fekete halál” 1346-ban, a harmadik pedig Kínában tört ki 1860-ban. A pandémiák a kereskedelmi útvonalak mentén terjedtek. A pestis bacillusa (*Yersinia pestis*; felfedezője a párizsi Pasteur intézetben dolgozó Alexander Yersin volt) főként az üregi rágcsálókat (ürge, mormota, patkány) támadja meg és azok bolháin keresztül terjed. A patkányok a betegségben gyakran elpusztulnak, de a róluk menekülő bolhák emberre kerülve terjesztik a bacillust. A pestisjárvány miatt hozták meg az első járványügyi intézkedéseket a XIV. században, Velencében. A járvány leküzdésének szervezésére felállították a közegészségügyi tanácsot (a mai Operatív Törzs megfelelője). Bevezették a fertőző betegségekre gyanúsak

elkülönítését, ami 40 napos zárlattal járt. Innen ered a karantén, vesztegzár (olaszul 40, quarantina) elnevezés. A pestis szörnyű pusztítást okozott, a kórházakban akkor a betegeket ellátó mezítlásos barátok közül több mint százezren haltak meg.

A klasszikus bubópestis emberről emberre közvetlenül nem terjed, minden újabb fertőzés egy patkánybolhacsípéssel kezdődik. A pestis bacillusok egyes esetekben a véren keresztül a betegek tüdejébe vándorolnak és akkor már köhögéssel is továbbadható a kór.

Az 542-ben fellépő pestis Konstantinápolyban tetőzött. Az általa okozott súlyos népfogyatkozás nagymértékben hozzájárult a Bizánci Birodalom hanyatlásához. A visszatérő járványban 542-750-ig (kétszáz év) százmillióan (Magyarország lakosságának tízszerese) haltak meg.

Az 1346-ban kitört járvány Kínáról áterjedt Európára, az olasz kereskedővárosokból (Genova, Velence) kiterjedt a kontinensre és Angliára is, ahol mintegy 1,4 millióan hunytak el pestisben, az akkori lakosság egyharmada.

A harmadik pandémia 1860-ban tört ki Kínában, onnan terjedt át Indiára és Afrikára. 1890-ben érte el észak Amerikát (30 évig tartott a járvány!), folyamatosan kisebb-nagyobb számú megbetegedést okozva.

Jelenleg a pestis gyógyítható antibiotikummal, persze ott és azok gyógyulnak, ahol van orvosi ellátás. Gondoljuk át, napjainkban az emberiség egyötöde egészséges ivóvízhez sem jut, nem-hogy orvosi ellátáshoz.

A kolera

Az 1820-as évektől több alkalommal okozott világjárványt. Legtöbbször Indiából indult el, a Gangesz vidékéről. A 19. század végén fellépő járvány már gyorsabban terjedt, mint az 1820-as, köszönhetően az akkor gyorsnak számító szállítási eszközöknek (vasút, gőzhajó). Amíg 1820-ban 3-4 hónapba telt, míg elérkezett Európába a kereskedő- és zarándokutak mentén, 1890-ben 18 nap alatt tartó hajóúttal már Angliában is terjeszthették a kórt a fertőzöttek. Jelenleg a koronavírusal megfertőzöttek 18 óra alatt érhetnek Budapestről Vuhanba, 230 ezer forintos repülőjeggyel. Az érdeklődőknek jelezném, hogy tudomásom szerint a járat még nem indult újra, ezért kérjük a Balatonendréd

területén tartózkodókat, hogy **MARADJANAK OTTHON!**

A kolera rövid ideig tombolt egy helyen, de végzetes csapást jelentett. Sok orvos már sikerként élte meg, ha csak a fertőzöttek fele halt meg. Csak a 20. század elején sikerült a halálozási arányt 4 %-ra csökkenteni. Az 1970-es években ismerték fel, hogy a gyógyítás alapja a drasztikus hasmenés által elvesztett folyadék pótlása cukros sóoldattal (nálunk Normolyt néven van forgalomban). Annak felismerését, hogy a nátrium és glukóz oldat a vékonybélből felszívódva eljut a vérkeringésbe, a 20. század egyik legfontosabb orvostudományi felfedezésének tartják, és ezzel ma is milliók életét mentik meg Afrikában és Indiában.

A „korona“

A koronavírus pandémiához nagyon hasonlatos az influenza vírus okozta járvány. Az influenza „A” vírusa 1918-1919-ben (spanyolnátha), az ázsiai influenza 1957-ben, míg a hongkongi influenza 1968-ben söpört végig a világon. A 1918-19-es influenza járványban mintegy 40 millióan haltak meg, többen, mint a 4 évig tartó háborúban a csatatereken. A spanyolnátha vírusa valószínűleg közvetlenül a madarakról került át az emberre. 1995-ben a H5N1 madárinfluenza okozott világjárványt, azonban humán terjedése alacsony volt. A H1N1 sertésekben jelent meg Mexikóban, 2009-ben terjedt át emberre, madár-, ember- és sertésinfluenza-gének keverékét tartalmazza. A legtöbb fertőzés enyhe lefolyású volt, csak legyengült szervezetű, idős embereknél volt súlyosabb.

Köztudott, hogy a futballhoz és a gyógyításhoz szinte mindenki ért, vagy legalábbis ad tanácsot. Jelenleg a koronavírusról és az általa okozott járványról TV-ben, rádióban, internetes médiában, nyomtatott sajtóban (Blikk, Kiskegyed, Bors, az igényesebbeknek a Nature), szájról szájra is áramlik a tudományos és

áltudományos információ. Háziorvosként egy kis tudományos tájékoztatást is szeretnék közreadni.

A Coronaviridae családba két genus, a **Coronavírus** és a Torovírus tartozik. A Coronavírus genus tagjai közül orvosi jelentőséggel a „sever acute respiratory syndrome“-coronavírus (SARS-CoV) a humán coronavírus 229 E, a HCoV-NL63, a HCoV-OC43, HCoV-HKU1, és a humán enterális coronavírus (HE-CoV) rendelkezik.

A humán coronavírusok burokkal rendelkező, pozitív, egyszálú RNS-t tartalmazó vírusok. A virion (a fertőzőképes vírus) gömb alakú, vagy elliptikus, jellemző rá a pleomorfizmus (alak- és méretbeli variancia), átmérője 80-160 nm. A kapszid (a vírus külső fehérjeburka) helikális szimmetriájú, melyet a nukleon kapszid (N) protein épít fel. A virion burkában helyezkednek el az S (spike), az M (membrán) és az E proteinek. Az S protein 20 nm hosszúságú nyúlványokat képez, melyek a vironnak jellegzetes **napkoronára** emlékeztető képet mutatnak, ahogyan ez a víruscsalád nevében is tükröződik.

Emberről és számos állatfajról képesek megbetegíteni, jellemzően madarakat és emlősöket, mint például tevéket, macskákat, denevéreket. A koronavírusok zoonózisok, képesek állatról emberre terjedni. Jelenleg hét koronavírusról ismert, hogy képes humán fertőzéseket és megbetegedéseket is előidézni. A koronavírus fertőzések okozta megbetegedések változó súlyosságúak lehetnek, a hétköznapi náthától a súlyosabb légúti megbetegedésekig. Négy humán koronavírust általában enyhe- mérsékelt súlyos felső légúti tüneteket okoz, míg a Közel-Keleti légúti koronavírust (MERS-CoV) és a súlyos akut légúti tünetegyüttest okozó koronavírust (SARS-CoV) súlyos, akár életveszélyes légúti megbetegedésekhez is vezethet. (A SARS-CoV okozta további humán megbetegedések kialakulását a 2003. évi járványügyi intézkedések sikeresen megakadályozták.) A 2019 végén Vuhanban kialakult tüdőgyulladás-járvány hátterében egy újonnan kialakult, a béta-koronavírusok családjába tartozó vírust azonosítottak. Az új koronavírust elnevezése 2020. február 12-től „súlyos akut légúti tünetegyüttest

okozó koronavírust 2” (SARS-CoV-2), az általa okozott megbetegedés pedig a „koronavírus-betegség 2019” (coronavirus disease 2019), melynek rövidített változata a COVID-19.

A koronavírusok receptor-mediált endocitózissal jutnak a fogékony sejtbe, és a citoplazmában szaporodnak. A fertőzés első lépéseként a vírusok a felszíni receptoraikhoz kötődnek. A SARS-Cov, az NL63, a 229E és az OC43 receptorát azonosították. A SARS-Cov és az NL63 receptora az angiotenzin-konvertáló enzim 2 (ACE2). Az ACE2, a renin-angiotenzin rendszer negatív szabályozó eleme (ACE gátló hatóanyagot tartalmaznak egyes vérnyomáscsökkentők). A szervezetben belül az ACE2 az alveoláris epithelsejteken a tüdőben, az enterocytákon a bélben, a tubuláris epithelsejteken, a vesékben és az endothelsejteken az erekben található. A SARS-Cov hatékonyan replikálódik különféle szövettani típusú sejtekben, így a tüdő-, a bél- és a vese epithelsejteiben, az endothelsejteken, a T-lymphocitákban, a dendritikus sejtekben valamint a macrophagokban. A replikáció során az RNS diszkontinuus módon íródik le. Így a koronavírusok bár genomjuk nem szegmentált, képesek rekombinációra. A virionok érése és összeszerelődése az endoplazmatikus retikulum és a Golgi-apparátus membránjához kötötten zajlik. Az érett virionokat vesiculák szállítják a sejten kívüli térbe. A SARS-Cov és az NL 63 cytopathias hatást okoz, míg a többi humán koronavírust replikációja cytopathias hatás és sejtlízis nélkül megy végbe. A humán koronavírusok légúti és gastrointestinalis (gyomor- és bélrendszeri) fertőzéseket okoznak.

Légúti fertőzések

A koronavírust cseppfertőzéssel kerül a légutakba, megfertőzi a pneumocytákat, az alveoláris macrophagokat, a dendritikus sejteket és a T-lymphocytákat. A tüdőben szaporodó vírus a véráramba kerülve viraemiát hoz létre. A nyirokszervek fertőződése és a viraemia lévén a fertőzés generalizálódik, átterjed az egész szervezetre. A vírus extrapulmonálisan is szaporodik, a belekben, a húgyuti rendszerben és a központi idegrendszerben. A fertőzés hatására azonban jelentős szöveti károsodás csak a tüdőben és a lépben jön létre.

Az antivirális hatású interferonok hiányában a vírus szaporodása a tüdőben rendkívül gyors és

hatékony ami a légúti hámsejtek pusztulásához vezet. A CC-és CXC-chemokinek hatására monocyta és lymphocyta infiltrációval járó súlyos intersticiális pneumonia jön létre a tüdő szöveteiben. A cytokin mintázat sajátosságaival magyarázható az is, hogy a betegség során az adaptív immunválasz aktiválódása elégtelen.

A koronavírussal fertőzöttek nagy része tünetmentes, viszont fokozottan figyelniük kell a valószínűsített vagy megerősített COVID-19 fertőzöttel szoros kapcsolatban álló személyekre, akik a következők lehetnek:

- egy háztartásban él;
- személyes kapcsolatba került (2 méteren belüli távolság és 15 percnél hosszabb idő);
- zárt légtérben tartózkodott (2 méteren belüli távolság és 15 percnél hosszabb idő) [pl. munkahelyen egymás közelében, iskolában egy osztályteremben, kórházi beteglátogatás során];
- közvetlen fizikai kapcsolatba került új koronavírussal fertőzött személlyel (pl. kézfogás útján);
- védőeszköz alkalmazása nélkül új koronavírussal fertőzött beteg váladékával érintkezett (pl. ráköhögtek vagy szabad kézzel ért használt papírzsebkendőhöz);
- a repülőúton
  - bármilyen irányban 2 ülésnyi távolságban ült,
  - COVID-19 beteget ápolt,
  - a repülőgép személyzeteként az új koronavírussal fertőzött beteg ülőhely szektorában látott el szolgálatot,
  - amennyiben a tünetek súlyossága vagy a COVID-19 beteg mozgása indokolja, a repülőgép nagyobb területére vagy akár egészére kiterjeszhető a kontaktuskutatás;
- az előírt egyéni védőeszköz megfelelő alkalmazása nélkül a COVID-19 beteg közvetlen ellátásában/ápolásában részt vett vagy laboratóriumi dolgozóként COVID-19 beteg mintáit kezelte.

A fertőzéstől megbetegedettek tünetei

szerteágazók: magas láz, hidegrázás, fejfájás, izomfájdalom, gyengeség, száraz köhögés, orrfolyás, hányinger, hányás, hasmenés, légszomj jelentkezhet. A megbetegedés jelentkezhet enyhe, közepes és súlyos tünetekkel, ideértve a tüdőgyulladást, az akut légúti distressz szindrómát, szepszist, többszervi elégtelenséget. A megbetegedések 80%-a enyhe formában jelentkezik. Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) eddigi adatai szerint a halálozási arány 2-3%. A diagnózis felállítása az orvos kompetenciája, akárcsak diagnosztikus eljárások alkalmazása (laboratóriumi tesztek, RTG és egyéb vizsgálatok). A diagnózis és kezelés az adott egészségügyi szintnek és kompetenciának megfelelően történik, akárcsak a járvány megfékezésére, leküzdésére hozott intézkedések, orvosszakmai és járványügyi hatósági döntést igényelnek.

Hiányérzet pótlására egy kis „coronatörténelem“: Az enterális koronavírus fertőzések járványtana jórészt ismeretlen. A SARS-Cov új patogén, amely 2002 őszén jelentkezett először. Az első SARS járvány a Kína dél-keleti részén lévő Guang-dong tartományban lépett fel, mely átterjedt a környező területekre, végül 30 országban észlelték a fertőzés előfordulását. E járvány során 8098 megbetegedés fordult elő, melyből a halálos áldozatok száma 774 volt. Az esetek zöme Délkelet-Ázsiában (Kína, Hongkong, Vietnám, Szingapúr és Tajvan) fordult elő. Néhány hónappal a járvány kitörését követően kitenyésztették a kórokozót és részletesen tanulmányozták. Rendkívül szigorú járványügyi szabályokat vezettek be, a betegeket és a betegekkel érintkező személyeket (karantén) alá helyezték, és korlátozásokat vezettek be a légi közlekedésben. Nemzetközi összefogással sikerült megakadályozni a járvány

terjedését. Megállapították, hogy a SARS-Cov bizonyos vadon élő állatokban, így a cibetmacskában, a nyestkutyában és a pézsmaborznyestben mutatható ki. Ezekből az állatokból Kínában emberi fogyasztásra való ételeket készítenek. Feltehetőleg ezen állatok tartása, húruk feldolgozása során történhetett az emberek fertőződése és a járvány elindulása. Jelenleg nem ismeretes, hogy a SARS-Covnak létezik-e más vadon élő rezervoárja. A SARS-Cov-19-ről részletesen nem írok, szerintem a világtörténelem kronológiájába a 2020-as év a „corona éveként” fog beíródni. Kínából érkezett, ahol tudvalevőleg a naptári éveket is előszeretettel nevezik el állatok nevei alapján, lsd. Disznó Éve, így mi európaiak is „művelődhetünk”, részeseivé válhatunk a globális kultúrának. Új időszámítás is kezdődhet: j. e., j. i., j. u. (járvány előtt, járvány idején, járvány után).

A koronavírusok által okozott enyhe vírusfertőzések és a gastroenteritisek általában nem igényelnek specifikus beavatkozást. Antivirális immunszuppresszív és tüneti terápiával enyhíthetőek a beteg panaszai és javítható a prognózis. A vírus szaporodásának gátlására nukleozid analógok (ribavirin), neuramidáz gátlók (oseltamivir), lopinodir, ritonavir, proteáz inhibitor kombinációk és az interferonok főleg IFN-béta alkalmazhatók. A betegség során fellépő cytokin és chemokin termelés gátlására és a túlzott mértékű immunválasz fékezésére adhatóak. A sekunder bakteriális fertőzések kezelése levofloxacinnel és claritromicinnel kezelhető. Ígéretes a chloroquin, nyilván mindegyiket a betegség megfelelő stádiumában kell alkalmazni. Vakcina még nem áll rendelkezésre.

Ha sikerült több szuszra végig olvasni, Önök valószínűleg egészségesek, és ezért kérjük, továbbra is maradjanak otthon. Mi magyarok többnyire ismerjük az 1956 november 4-én a rádióban, hajnalban elhangzottakat: „Csapatunk harcban állnak.” A folytatást ismerjük, Budapest utcáin a szovjet tankok dübörögtek és itt is maradtak 1991. június 18-ig. A koronavírus járvány remélhetőleg nemsokára véget ér.

Olvasásra Daniel Defoe: A londoni pestis című könyvét ajánljuk (amelyből részleteket közlünk)

és biztatásként Babits Mihály versét küldik az orvosi rendelő dolgozói.

Daniel Defoe: A londoni pestis

“Nem csoda, hogy magának a városnak a képe is ijesztő volt. Az utcák megszokott emberáradata, amelynek sűrűségéhez a mi környékünk is hozzájárult, most alaposan megcsappant. A tőzsdét ugyan nem zárták be, de senki sem járt oda. A pestis ellen gyújtott tüzek kialvóban voltak, egy heves futózáró néhány napra csaknem teljesen kioltotta őket. Ráadásul sok orvos mellett kardoskodott, hogy ezek a tüzek nem szolgálják a nép egészségét, ellenkezőleg: kárára vannak. Nagy lármát csaptak miattuk, és panaszt emeltek a főpolgármesternél. Mások viszont, ugyane hivatás nem kevésbé kiváló képviselői, szembeszegültek amazokkal, és megindokolták, miért hasznosak e tüzek, miért szolgálnak a tomboló ragály csillapítására. Nem tudom részletesen ismertetni a két tábor érvelését, csak arra emlékszem, hogy marakodtak egymással.

Egyesek a tűz mellett törtek lándzsát, de azt követelték, hogy fát és ne szenet égessenek, méghozzá bizonyos fafajtákat, elsősorban fenyő- és cédrusfát, mert ezek bőségesen árasztják a terpentint, mások ellenezték a fát, és a szén mellett kardoskodtak, mivel az kén- és bitument tartalmaz, megint mások sem az egyiket, sem a másikat nem javallták. Végül is a főpolgármester úgy intézkedett, hogy ne gyújtsanak többé tüzeket, elsősorban azért, mert a pestis oly rettenetesen dühöngött, hogy szemmel láthatóan minden óvintézkedéssel dacolt, és bármilyen módszert is alkalmaztak, hogy terjeszkedését meggátolják vagy lelassítsák, még csak inkább növekedett, mint csökkent az ereje; de a hatóságoknak ezt a visszakoizását mindenekelőtt az okozta, hogy képtelenek voltak a ragálynak bármiféle sikeres ellenszerét felfedezni, nem pedig a vonakodás, hogy veszélynek tegyék ki magukat, vagy hogy vállalják az ügyek gondját-terhét, mert - hogy igazságot szolgáltatassunk nekik - nem kíméltek sem időt, sem fáradságot. De mindezt hiába, a pestis tovább öldökölt, és az embereket oly végleges félelem és rettegés fogta el, hogy mondhatni, feladták a harcot, és mint már említettem, átengedték magukat a kétségbeesésnek.

Sok ház elnéptelenedett, valamennyi lakóját holtan vitték ki, így például az egyik sikátorban, amely ugyanazon az oldalon, de valamivel

lejjebb, a Kamarán túl, a Mózes- és Áron-táblánál kezdődött, több ház állt, és ezekben állítólag senki sem maradt életben; és az utolsókat, akik egyik-másik ilyen házban meghaltak, túlságosan sokáig hagyták ott heverni, mielőtt kivitték és eltemették volna, ennek azonban nem az volt az oka, ahogyan egyesek tévesen írták, hogy nem maradt elég élő a halottak eltemetésére, hanem az, hogy e sikátorban vagy azon az udvaron akkora volt a halálozás, hogy senki sem maradt, aki a halottvivőket vagy a temetőőröket értesíthette volna, hogy ott temetetlen holttestek fekszenek. És azt is beszéltek, nem tudom, mi benne az igazság, hogy e hullák egynémelyike már annyira oszlásnak indult és elrothadt, hogy csak a legnagyobb nehézségek árán lehetett kihordani őket, mivel pedig a halottaskocsik a High Streeten csak a sikátor bejáratáig tudtak jönni, annál nehezebb volt a holttestek kihordása, de azt nem tudom pontosan megmondani, hány hulla hevert ott temetetlenül. Abban viszont bizonyos vagyok, hogy általában ilyesmi nem fordult elő.

Említettem már, miképpen kerültek sokan olyan lelkiállapotba, hogy életükért rettegve a kétségbeesésnek adták át magukat, és ennek a körülménynek három-négy hétig egészen különös hatása volt a lakosságra; tudniillik az, hogy az emberek meggondolatlanok és

merészek lettek, nem óvakodtak többé egymástól, nem húzódtak be házukba, hanem eljáráltak, és érintkeztek egymással. Az egyik például azt mondta a másiknak: - Nem kérdezem, hogy vagy, és nem beszélek arról, hogy vagyok, mert úgymint biztos, hogy mindketten rövidesen meghalunk, így hát mit számít, ki beteg és ki egészséges. - Ezért azután mindenre elszántan járáltak bárhova, bárkihez.

Ez pedig nemcsak a társadalmi életbe hozta vissza az embereket, hanem meglepően nagy tömegekben elvezérelte őket a templomba is. Senkit sem érdekelt többé, ki a szomszédja, és kitől ül távol, miféle undorító bűz üti meg az orrát, milyen állapotban vannak a többiek, mert valamennyien hullának tekintették önmagukat, és így minden óvatosságot félretéve eljártak a templomba, ott összezsúfolódtak, mintha az életük mit sem számítana ahhoz a teendőhöz képest, ami ide vezérelte őket. És valóban, ez a buzgalom, amelyet a templomok látogatásában mutattak, az a komolyság és áhítat, amelyet az ott hallottak iránt tanúsítottak, ékes bizonyággal szolgál arra, milyen jelentőséget tulajdonítanak az emberek az istentiszteletnek, ha nap mint nap azzal az érzéssel mennek el a templomba, hogy most mehetnek el utoljára.”

BABITS MIHÁLY: HÚSVÉT ELŐTT

- részlet -

**„Legyen vége már!
Aki alszik, aludjon,
aki él az éljen,....
Szóljanak a harangok,
szóljon alleluja!
mire jön új március,
viruljunk ki ujra!
egyik rész a munkára,
másik temetésre
adjon Isten bort, buzát,
bort a feledésre!...**

**Legyen vége már!...
Testvérek, ha tul leszünk,
sohse nézünk hátra!
Ki a bűnös, ne kérdjük,
ültessünk virágot,
szeressük és megértsük
az egész világot:
egyik rész a munkára,
másik temetésre:
adjon Isten bort, buzát,
bort a feledésre!“**

Dr. Bartha Sámuel
házi orvos

GYERMEKKORI SZŰRŐVIZSGÁLATOK JELENTŐSÉGE

Minden gyermek különleges, aki a saját egyéni módjában növekszik és fejlődik. Van, aki később éri el a fejlődés egyes fokozatait, mint a társai. Előfordul, hogy ez a késés a normál fejlődés egyéni változata - ennek eldöntésére a nyomon követés, megfigyelés szükséges. A gyermekek szűrővizsgálata Magyarországon meghatározott életkorokban történik. A vizsgálatok célja, hogy még a tünetmentesség állapotában felismerhető legyen a probléma. Ebben az életkorban fokozottan fontosak a szűrések, mert a fel nem ismert elváltozások érinthetik a testi-, a lelki-, a szociális fejlődést és a későbbi tanulásra is hatással lehetnek.

A gyermekek szűrése már a születésük után, a kórházban megkezdődik / anyagesereszűrés, csípőszűrés, a hallás és fényérzékelés szűrése/, később a védőnői hálózat, a házi gyermekorvosok, az iskolaorvosok folytatják. A szülők a „Szülői kérdőív a gyermek fejlődéséről“ című kérdőívet kapnak meghatározott életkorokban, amelynek segítségével ők is nyomon tudják követni, hogy megfelelően fejlődik-e a gyermekük.

Szűrővizsgálatok csecsemőkorban - a baba 1, 2, 3, 4, 6, 9 és 12 hónapos korában történnek meg. Kisgyermekkorban másfél évesen, 2 és 3 évesen, óvodáskorban : 4, 5, 6 évesen, ha nem kezdi el a gyermek az iskolát, akkor 7 éves korban is. A beiskolázás után is folytatódnak a szűrések.

Sok esetben az eltérő fejlődésű gyermekek segítségre szorulnak abban, hogy képességeiket a lehető legteljesebben kibontakoztathassák. Ezzel foglalkozik a korai fejlesztés, melynek különböző lehetőségei vannak: mozgásfejlesztés (DGSM Dévény speciális manuális technika – gimnasztikai módszer), Hidroterápiás rehabilitációs gimnasztika (HRG), egyéni és csoportos úszásoktatás, tervezett szenzomotoros tréning (TSMT), gyógytorna, Katona féle gyógytorna, Komplex fejlesztés, Alapozó terápia.

A probléma észlelésében igen fontos szerepe van a szülőnek, hogy jelezzen, illetve ha elváltozást szűrünk

ki, akkor fontos az együttműködésük abban, hogy minél hamarabb szakvizsgálatra vigyék gyermeküket.

A helyes út, a megfelelő terápia megtalálásában kiemelkedő fontosságú a fejlődés neurológiai vizsgálat, melyet gyermek neurológus végez - az ő vizsgálata döntő szereppel rendelkezik. Szeretném megjegyezni, hogy a tapasztalatom alapján a neurológus szó megijeszti az anyukákat- pedig e nélkül a vizsgálat nélküli kezelések csak próbálkozások és nem biztos, hogy kelendő eredményűek - ő pontosan meg tudja állapítani a probléma okát.

Elérhető a Dévény Alapítvány honlapján a mozgásfejlődésről tájékoztató ingyenes füzet. Ebben képekkel szemléltetve bemutatják másfél éves korig bezárólag a normál mozgásfejlődés fázisait, azt, hogy milyen gyanús jelekre kell odafigyelni. Minden kisgyermekes szülőnek szeretettel ajánlom!

Szülőként nagyon fontos feladatunk támogatni a gyermekek képességeinek fejlődését, készségeinek kialakulását, egészséges, gondolkodó, kiegyensúlyozott gyermek nevelése, a gyermekek életre való felkészítése.

Kucsápszkyne Mezei Ildikó
védőnő

REFORMÁTUS EGYHÁZ

„Hálaadó zsoltár.

Ujjongjatok az ÚR előtt az egész földön!

Szolgáljatok az ÚRnak örömmel, vigadozva járuljatok színe elé!

Tudjátok meg, hogy az ÚR az Isten!

Ő alkotott minket, az övéi vagyunk: az ő népe és legelőjének nyája.

Menjete be kapuin hálaénnel, udvaraiba dicsérettel! Adjatok hálát neki, áldjátok nevét!

Mert jó az ÚR, örökké tart szeretete, és hűsége nemzedékről nemzedékre.” Zsolt 100

Kedves Balatonendrédi Testvéreim!

Nehéz időket élünk, mely felkavarja lelkünket, mely elválaszt egymástól bennünket. Érezzük lelkünkben, hogy milyen szép is olyankor, amikor együtt lehet a közösség, amikor megszólalnak a harangok, és örömmel siethetünk a templom öreg falai közé. Most ezt

nem tehetjük. Nem lehetünk együtt a templomban, ami nekünk nagyon fáj, ami megtör. De együtt lehetünk az élet nagy istentiszteletén a mindennapokban, együtt lehetünk az imádságban, együtt lehetünk a reménységben is. A 100. Zsoltár - templomi zsoltár, amely a templomi istentiszteleten hangzott el. Az istentisztelet kezdete ez a zsoltár. Majd örvendezéssel vonul be a gyülekezet a jeruzsálemi templomba. Az

ujjongás, az öröm végigvonul az egész zsolnáron. Lelkünk dallama most csendesen, halkán imádságra halkult, és bennünk van a kérdés, hogy meddig tart ez még, hogy mikor lesz még templomozás, hogy mikor lesz még egészséges a világ, hogy mikor lesz még öröm? A zsolnában megszólaló öröm nem csupán a templom falai között hangzik, hanem az egész földre kiható.

Vajon mi ennek az örömnek az oka, mi ennek az örömnek a forrása, ami ebben a zsolnában benne van? A templomba zárandókló sokaság tudja, hogy jelen van az Isten. Ez az oka. „Menjetele eléje vigassággal”... Ne csak megszokásból, hanem víg szívvel és énekel. Úgy menj, mint aki tudod, hogy Ő jelen van.

Az ember, aki átéli az Isten jelenlétének örömét, annak az embernek a szíve és szolgálata tele lesz vigassággal, örömmel. Az ember, aki átéli Isten jelenlétét, meghallja Isten beszédét is.

Az Isten beszéde az evangélium, akiről Húsvétben hallottuk, hogy él, aki feltámadott,- a Krisztus!

De olyan sok minden van még bennünk, ami meghalt, ami még feltámadhat. Ott van a boldogság, ott van a békesség, ott van a remény is. Hadd támadjon fel benned, ami élni akar.

Kedves Balatonendréd Testvéreim! A zsolnában mutatkozó nagy öröm második oka, az örvendező ember hitvallása. Vallást tehetünk hitünkről. Így olvassuk a zsolnában: „Tudjátok meg, hogy az Úr az Isten!” Bizonyosság arról, hogy az Úr az Isten, és nem más. A tízparancsolat első parancsolata figyelmeztet arra, hogy: „Ne legyenek néked idegen isteneid én előttem”. Ő, aki teremtett, az Úr, Ő az Isten. A Húsvét is erről tesz bizonyosságot, hogy az Úr az Isten, aki gyermekében, Jézus Krisztusban hozza el számunkra a bűnbocsánatot és az örök életet. Nála lehet megnyugvást találni, csak őt felismerve lehet az ember hitvalló, örömmondó. A zsolnában éneklő sokaság hitvallása, egekbe szórja éneklő dallamát, és ma is refrénként hangzik fel szava, az Isten teremtett világában.

„Tudjátok meg ...” Figyelmeztet Isten igéje azért, hogy ne legyen tudatlan az ember. El akarja juttatni az embert a tudás szintjére. Nem csak megszólít az ige, hanem felszólít. Tudd meg, értsd meg, fogadd el és zárd a szívedbe te ember, hogy én vagyok az Úr. Nem a bálványok, nem a pénz, nem a hatalom az Úr, hanem Én az Isten. Ha az ember felismeri Istent, akkor vallást tud tenni majd róla. Egy konfirmációs ének, amit énekelünk a konfirmáció alkalmával, így mondja: „Szent hitünkről vallást tettünk. Te hallottad jó Atyánk. Engedd mindig azt követnünk, amit most itt fogadánk. Jézus a mi vezérünk, példája szerint élünk. Így élünk, így jutunk végre, örök élet idvességre.” Ez az ének egy szép hitvallás. Bizonyosságot tesz Istenről. Nekünk, mai keresztyéneknek is ez a feladatunk. Hitvallást tenni Istenről, szeretni egymást is, és remény-

séggel lenni népünk, nemzetünk és a világ nemzeteknek jövője felől.

S végül ennek az örömnek a harmadik oka, forrása a reménység, amely így hangzik az igéből: „Mert jó az Úr, örökké tart szeretete, és hűsége nemzedékről nemzedékre.”

Ez reménység az ember számára. Az Ő szeretete, jósága megmarad, nem ér véget. Az legyen a reménységünk, hogy Ő nem hagy el. Elhagynak emberek, családtagok, sorban mind elhagyjuk egymást, nem tudunk örökkön-örökké itt a földön berendezett utunkon együtt maradni. Az ige reménykeltő szava azt mondja, hogy örökké tart az Ő szeretete, nem hagy el.

Ő a legnagyobb reménységünk! Így hát az élet harcában kérjük Istent, hogy erősítsen meg az ő igéjével, hogy tudjunk úgy szolgálni az élet nagy istentiszteletén az anyaszentegyházban, mint akik ki is tartunk.

A megerősödő egyház harca és feladata az, hogy megőrizze és hirdesse a tiszta ígét. Nagyon nagy küzdelem. A keresztyénység Krisztusra tekintő reménységgel és hittel marad küldetése mellett. Kérlek Benneteket Testvéreim, hogy maradjatok jó reménységgel, arra nézve, hogy majd újra lesz közös istentisztelet a templom csendjében is, ahol majd hálaadással lehetünk, és örömmel ünnepelhetünk, hogy Isten megszabadított a veszedelemtől. Adja Isten, hogy ebben a szolgálatban és az életünkért folyó küzdelemben kitartóan erősek maradjunk. Ámen.

Sándor Zoltán
református lelképásztor

KATOLIKUS EGYHÁZ HÍREI

A feltámadás üzenete

Jézus feltámadása a világ legmegrendítőbb, a történelem egyedülálló eseménye, amely nem látványosan történik, hanem csendben. A lelki életben is ez a törvényszerűség valósul meg. Az irgalmas szamaritánus ma is járja a világ országútjait, csak nem kíséri a média és facebook bejegyzések.

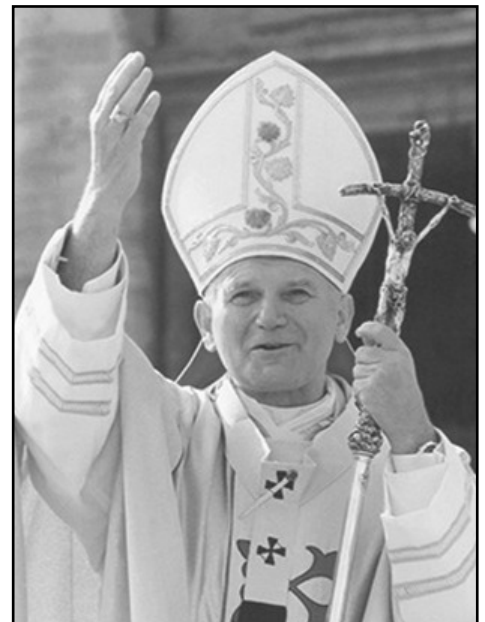
A feltámadott első gondolata nem az volt, hogy elmenjen Kaifáshoz vagy Pilátushoz és megbüntesse őket, hanem ott maradt a kertben és várta övéit, hogy velük találkozzon először, Mária Magdolnával, az övé-

ivel, és mindenkivel, aki kereste őt. Péternek nem róttá fel árulását, nem vonta kérdőre gyávaságukért azokat, akik szétfutottak, nem kérte számon őket, miért hagyták magára a Kálvárián. Amikor a Tibériás tó partján várta őket, látva az eredménytelen halfogást, nem mondta „*Hiába erőlködtek, nélkülem, úgysem fogtok semmit*”, hanem csendben, szelíden, szinte alázatosan kérdezte őket, nincs-e valami ennivalójuk?

A feltámadott ma is így viselkedik, senkit nem vádol, nem von kérdőre, senkit nem fenyeget, hanem csendben áll, kérdez bennünket nincs-e valamink, amit neki adhatunk? Mit adhatunk neki? A bezártságunkat, aggodalmunkat, tanácstalanságunkat, célvesztettségünket, kapcsolatainkat, csalódásainkat, vágyainkat, örömeinket, hálánkat, a szívünket. Hiszen *húsvét nemcsak a mi legnagyobb, hanem a mi állandó ünnepünk, a feltámadás mindig itt és most történik.* Ebben erősít meg bennünket Keppler püspök, aki azt tanácsolja „*Ahelyett, hogy állandóan saját fájdalmaidat és sorsodat siratod, fordítsd tekinteted mások felé. Ahelyett, hogy saját terhedet elviselhetetlennek kiáltod, végy magadra mások terhéből is. Ahelyett, hogy állandóan sopánkodsz, érezz együtt azzal, akinek még nehezebb a sorsa, mint a tiéd. Ahelyett, hogy másoktól vársz megértést, vigasztaljal másokat. És akkor sokszor nem tudod majd, hogy mi is történik veled: mások terhét vedted magadra és a sajátod vált könnyebbé, beteget gyógyítottál és saját szíved sebére hegedt be, szomorút vigasztaltál és saját lelked talált nyugalmat, mások szenvedésén enyhítettél és saját tövised élet törted, adni akartál és kaptál, azt hitted meghalsz, de feltámadtál.*”

Égi közbejárónk Szent II. János Pál pápa könyörögj érettünk!

A mostani helyzetünkben teremtsünk lehetőséget a szív elcsendesedésére, de mások felé a szeretetteljes, felelősségteljes odafordulásnak is, de ne csak embertársaink, hanem legfőképp az égiek és egy általunk tisztelt közbenjáró szent felé váljunk nyitottá. Az Egyház által szentségi rangra emelt személyek közül számomra most Szent II. János Pál pápa, aki hidat képez ég és föld között. Ki is volt nekem a Nagy Pápa? Mit jelentett számomra, mit üzen nekem 84 évnyi SZENT életével, 27 éves pápaságával, amelynek kihunyásáról a földkerekség katolikus templomainak harangjainak, szünni nem akaró zúgása tudósított. Túl a pápai enciklikák, dokumentumok, levelek, dekrétumok, homíliák véget nem érő során vajon mit üzen nekünk személyesen, 21. századi embereknek, fiataloknak és időseknek egyaránt, akik közül sokan találkozhattunk vele hazánkban, vagy székhelyén Rómában? A világ országaiban tett pápai látogatásokon, az államfőkkel, nem keresztény vallási vezetőkkel folytatott beszélgetéseken, az audienciákon, a történelmet formáló szónoklatokon keresztül mit üzen nekem/nekünk személyesen? *Mire szólít fel, mire hív, mit kér tőlem/tőlünk ma személyesen, a kialakult helyzetre tekintettel?*

Életéből mindenekelőtt azt az elemet próbálom kiragadni, amely felkiáltójelként emelkedik fel előttem/előtünk: *a párbeszédre való nyitottságot*. Ő a dialógus embere volt. Az összeférhetetlennek tűnő ideológiák és világvallások kibékítésének embere. A másság elviselhetőségének hirdetője, a tolerancia mestere. Személye a megbocsátás és kiengesztelődés leckéit tükrözte. Tőle tudjuk, hogy nincs az életnek olyan megpróbáltatása vagy érthetetlen szenvedése, amikor az ember felmentve érezhetné magát a türelemnek, a szeretetnek és a megbocsátásnak kötelezettsége alól. Hogy nem hordhat a Föld annyira más embert a hátán, akivel ne lehetne legalább egy közös gondolatunk. Hogy nincs annyira gonosz ember, akiben ne láthatnánk meg az érte is meghalt Isten fiát. Hogy nincs az a lehetetlen és kényelmetlen helyzet, amikor a felénk nyitó embert jogosultak volnánk visszautasítani. A Nagy Pápa szent élete megtanított arra, hogy a szeretet mindig több, mint az én igazságom, és a másik emberrel való egység több, mint az én okosságom. Nekem/nekünk többek között ezt üzeni szent életével Ő, aki ugyanúgy szóba állt Jasszer Arafattal, Borisz Jelcinnel, Fidel Castróval, vagy éppen a dalaí lámával, mint a bíborosi testület vagy a katolikus hívők bármely tagjával.

Az utolsó húsvétja az utolsó tanítása maradt: a helytállásé és a békéé. Már csak szavak nélkül tanított, mint egy jó Atya. Utolsó üzenete pedig, melyet nehezen, akadozva mondott el, a fiataloknak szólt, akik oly sokan összegyűltek a Szent Péter téren: „*Kerestelek benneteket, most ti jöttetek el hozzám. Köszönöm nektek!*” Majd tízezrek virrasztottak csendben a Szent Péter téren. A gyász napjai alatt milliók mentek Rómába, hogy búcsút vehessenek tőle. Csend és fegyelem uralkodott a tömegben. A temetés napján már táblák jelezték „Santo subito!”, hogy a pápa szent volt. Szentté kell avatni. Utódja XVI. Benedek félretéve a szabályokat megindította a boldoggá avatást. A 15 éve (április 2-án) elhunyt II. János Pált már életében sok csodálatos esemény vette körül, a boldoggá- és szentté avatáskor azonban a halál utáni csodát lehet figyelembe venni. A Nagy Pápa közbejárásával elismert csodás gyógyulással 2011. május 1-én XVI. Benedek pápa boldoggá, újabb tudományosan megmagyarázhatatlan csodás gyógyulást követően 2014. április 27-én húsvét második vasárnapján, Isteni irgalmaság ünnepén - 2000-ben ő maga rendelte el, hogy vegyék föl ezt az ünnepet az egyházi naptárba - Ferenc pápa szentté avatta.

Hálások lehetünk neki:

- Tanításaiért, az egyházi élet megújításáért.
- Azért, hogy első létező utolsó akart lenni, mindenki kisebb testvérévé.
- Az emberek iránti szeretetért és megbecsüléséért.
- A bajbajutottak felé fordulásaért.
- „*Ne féljete!*” Bátorításáért, hogy merjünk megnyitni Krisztus és embertársaink felé.
- Hálások lehetünk, hogy boldognak nevezte magát a szenvedésben, és derűsen ölelte át a keresztet.

Szent II. János Pál pápa, aki ott vagy az Atyánál, erre életed és halálad biztosíték, a jelen megpróbáltatásainkban könyörögj értünk és az egész világért égi Édesanyánkkal, Szűzanyával, akit különösen tiszteltél!

Május hónap első vasárnapján ünnepeljük Máriát és a szeretetet megsejtető és továbbadó édesanyákat. Ez a szeretet kötelez, vannak dolgok az életünkben, amelyek bizonyosak. Aki valaha gyermeknek adott életet, nevelt, mindig szülő marad, az étellel megajándékozott pedig, mindig gyermek. A legszebb virágok, a szeretet, hála és imádság virágai nyílnak lelkünkben és ajkunkon számukra.

EGYHÁZKÖZSÉGI HÍREK

A Varga László Püspök Úr rendelkezése szerint a koronavírus miatt az Egyházmegyében tavasszal elmarad a Bértálás. A későbbi időpontot jelezni fogja.

A Pünkösdszombatára közzétett elsőáldozás is módosul, Plébános Úr az új időpontról rendelkezik.

A veszélyhelyzet fennállásáig a média segítségével kapcsolódjunk be a lelki tartalmú műsorokba, szentmisékbe.

Tegyük eleget Szent II. János Pál pápa kérésének: *Ne féljünk, legyünk a dialógus emberei!* Merjünk segítséget felajánlani és elfogadni. Vigyázzunk egymásra! Jó egészséget, sok erőt és kegyelmet kívánok a balatonendrédai Egyházközség Plébánosa, Képviselő-testülete nevében.

**CSIPKE KIÁLLÍTÁS SZÉKESFEHÉRVÁRON
MÚLT ÉS JELEN CÉRNASZÁLLAL ÖSSZEKÖTVE – 111 ÉV A CSIPKEVERÉS JEGYÉBEN**

A VOKE Vörösmarty Mihály Művelődési Házban rendezett balatonendrédi vert csipke kiállítás megnyitóján közreműködtek a balatonendrédi Csipke Kultúrkör tagjai; Molnár Lászlóné, a VOKE igazgatónöve, és Késmárki Tibor, Balatonendréd polgármestere köszöntötte a szép számban megjelent érdeklődőket, majd Pulszter Zsuzsanna etnográfus mutatta be és nyitotta meg a tárlatot. A kiállítás társrendezője a Fejér Megyei Népművészeti Egyesület volt. Az itt közölt megnyitó beszéd elhangzott 2020. február 24-én Székesfehérváron.

Balatonendréd neve 111 éve fonódik össze a csipkeveréssel, ekkor indult el a faluban az első csipkeverő tanfolyam, amelyen akkor 50 endrédi lány és asszony sajátította el a csipkeverés csínját-bínját. Az azóta eltelt tizenegy évtizedben az endrédi csipkének volt virágkora, volt hanyatlása, volt számos kiváló művelője, voltak jeles alakjai, akik közül a legmeghatározóbb két asszony tevékenységéről, Koroknai Zsófiáról és Gecsei Lídiáról tablót is készítettünk és portréjuk is itt látható.

Ez a kiállítás javarészt a négy évvel ezelőtt alakult Csipkeverő Kör munkáit vonultatja fel, akik hétről hétre találkoznak, és egymást oktatta őrzik az endrédi asszonyok hagyományát, és azon munkálkodnak, hogy a lehető legtöbb helyre eljuttassák örökségüket és öregbítsék a különféle díjakkal és címeikkel elismert balatonendrédi csipke jó hírnevét. A tárlat attól is különleges, hogy 111 év örökségét pontosan 111 darab csipkén keresztül ismerhetjük meg a legelső mintáktól kezdve. Ami egyedivé teszi az itt kiállított darabokat, az a sajátos mintakincs, például az igen bonyolult pávafarkas minta, amit közel 30 pár orsóval kell készíteni, vagy a balatonendrédi hópolyhes minta, ami a település címerében is helyet kapott., de említhetnénk például a cserfalevelest, ami ugyancsak a sajátosan endrédi mintakincs része. Ez egy *megújított, újratervezett, egyedülálló mintakincs, ami a balatonendrédi csipkét megkülönbözteti minden más vert csipkétől, ami különlegességét és egyben értékét is adja.*

Az endrédi közösség életében a vert csipke a nagyanyák öröksége, ami érdemes a megőrzésre. Ahogy a kiállítás címe is mutatja, a csipke Balaton-

endréd számára múlt és jelen cérnaszállal összekötte, amit örömmel mutat most meg a falu Székesfehérváron is. A kiállított csipkék javarészt a Csipkeverő Kör tagjainak keze munkáját dicsérik: Bozsoki Lászlóné, Lovász Zoltánné, Torma Sándorné, György Katalin, Györgyi Hedvig alkotásai sorakoznak a vitrinekben. Kiállításra került a 2019-es Országos Ifjúsági Népi Kézműves Pályázat egyik első díjas munkája is, egy pávafarkas csipketerítő, amelyet Kopeczki Klaudia készített. Olyan endrédi csipkés asszonyok is velünk vannak gondolatban, akik sajnos nem lehetnek már köztünk: Marity Józsefné, Prigli Károlyné és Zsiga Imréné munkái közül mutatunk be egy-egy darabot az egyik tárlóban.

Tekintsünk vissza egy kicsit a kezdetekre, hogy is kezdődött ez a egész történet? Kik voltak a balatonendrédi csipke meghatározó alakjai? Miként alakult ki a sajátos mintakincs? 1908-ban Kájel Endre, akkori református tiszteletes szervezésében elindult az első csipkeverő tanfolyam a faluban. Az első oktató az Országos Magyar Királyi Iparművészeti Iskola egy évvel korábban szervezett csipkeverő tanfolyamán végzett tanítónő, Schwarz Erzsébet volt, aki feltehetően a felvidéki német bányavidékről származott, ahol nagy hagyománya volt már hosszú ideje a csipkeverésnek. Egy évvel korábban Budapesten volt egy országos csipkeverő tanfolyam, amelyen tanítónőket képeztek ki, hogy a csipkeverést az akkori Magyarország több pontján létesülő csipkeverő telepeken a falusi lányoknak és asszonyoknak megtanítsák. A fővárosi Iparművészeti Társulat mintákkal, eszközökkel és szakmai tanácsokkal támogatta a csipkeverés beindítását, amelynek kettős célja volt. Egyrészt, mivel a századfordulón a csipke igen keresett termék volt, megélhetést biztosított a honleányok számára, másrészt a cseh és morva csipkével szemben a magyaros stílus megteremtését és a hazai háziipar fejlődését szolgálta.

De miként kapcsolódott össze a háziipar – vagy népművészet, ahogy ma nevezzük – és a nemzeti érzület az iparművészettel? Miért volt fontos az iparművészeti társulat számára ez az ügy? Miért volt fontos a magyaros stílus megteremtése? Milyen

szellemi milióban született az endrédi vert csipke? A 20. század elején igen élénk nemzeti érzület hatotta át a közéletet, a művészeteket, az ipart, a gazdaságot, az élet legkülönbözőbb területeit. A 19. század végén alakultak meg a nemzeti tudományok, egy sor tudományos társaság jött létre, köztük a Néprajzi Társaság, az Iparművészeti Társaság, ekkor alakult egy sor múzeum, illetve gyűjtő szakosztály is, amelyek a nemzet kincseit, értékeit voltak hivatottak összegyűjteni, megteremteni, támogatni, bemutatni, megőrizni. A 19. század nem csak Magyarországon, de egész Európa-szerte a háziipar felemelkedésének korszaka és a világkiállítások hőskora volt, amely a 19. század közepén, az 1851-es londoni világkiállítással, „minden nemzet iparának alkotásaiból rendezett nagy kiállítás”-sal kezdődött (Great Exhibition of the Works of Industry of All Nations). A nemzeti ipar és a háziipar felértékelődése a mai értelemben vett nemzetállamok megszületésével van összefüggésben, hiszen ekkortájt kezdtek eleink úgy gondolni a nemzetre, mint egy adott földrajzi térben elhelyezkedő közös kultúrára.

Az értelmiség és az arisztokrácia a nép felé fordult ebben az időszakban. A magyarországi folyamatokra is jellemző volt, hogy a korábbi nemesi nemzet helyett egy kiterjesztett nemzetfogalom kezdett uralkodni, aminek értelmében a nemzet része nem csupán a nemesség, hanem a nép, az egyszerű nép, sőt, ők őrzik csak igazán a nemzeti jelleget a maga romlatlan, eredeti, ősi mivoltában. Ez a szellemi milió hosszú időn keresztül meghatározta nem csak a művészeteket, hanem a gazdaságot is, s az 1900-as évek elején is igen hangsúlyos volt hazánkban: meg kell menteni mindent, ami népi, ezzel egy időben pedig erősíteni kell a nemzeti összetartozást és a nemzet érdekeit kell érvényesíteni. Ez szülte meg azt a gondolatot is, hogy a honleányoknak megélhetést és a nemzeti háziiparnak felemelkedést kell biztosítani. Ahogy a korabeli sajtó tudósításából megtudhatjuk, a csipkeverés által ugyanis „nemcsak tisztességes keresethez jutnak a nők, hanem munkájukkal az otthon légkörében nemesítse, a nemzeti érzés és a művészi nevelés erősítése által magasabb feladatokat oldanak meg.” (Vasárnapi Ujság, 31/1907, 626-627. o.)

E kis kitekintés után Balatonendrédre visszatérve: 1911-ben az Országos Háziipari Szövetség bejegyezte a „Kájel csipkegyártó csipketelepet”, s

az 1910-es évek során Stöckl Vilma tanárnő vette át a csipkeverés tanítását. A trianoni döntést követően Kájel Endre 1921 nyarán az elválasztott területekről menekült és állásnélküli tanítónők számára szervezett tanfolyamot, hogy a későbbiekben vidéki csipkeverő tanfolyamokat tartsanak. 1921-től Koroknai Zsófia, Kájel Endre ifjú felesége látta el a csipketelep vezetésének teendőit, megtanulta a csipkeverést és mestervizsgát tett, ami feljogosította tanfolyamvezetésre. Ezidőtájt a balatonendrédi csipketelepre a környező települések (Bálványos, Lulla, Szólád, Tab) asszonyai is bedolgoztak, s a Kájel csipketelep felvásárolta és továbbértékesítette a csipkéket. Zsófia irányítása alatt terítőket, függönyöket kezdtek készíteni az asszonyok, mégpedig az ő tervei alapján. Több sikeres belföldi kiállítás mellett eljutottak 1938-ban a berlini világkiállításra, ahol a pillangós mintával nagydíjat nyert a balatonendrédi vert csipke. Kájel Endréné Koroknai Zsófia 1951-ig vezette a csipketelepet, ekkor ment férje nyugdíjba és elköltöztek Zamárdiba.

1951-től a Csipketelep vezetését Gecsei Lídia vette át, aki a csipkeverést az elsők között tanulta meg 1908-ban. Lídia fogékonynak és tehetségesnek bizonyult, s 1923-tól már ő is oktatta a csipkeverést. 1927-ben kivált a telepből és saját házában szervezett csipkekészítő tanfolyamokat, amelyek párhuzamosan működtek a Koroknai Zsófia által vezetett csipketeleppel. Saját csipkemintákat tervezett, sok balatonendrédi csipkeverőt látott el mintákkal. Lídia megszervezte a saját munkáinak és a csipkéző lányok, asszonyok munkáinak értékesítését is. „Verjétek csipkébe a szépet!” - mondta arra biztatva tanítványait, hogy tervezzenek bátran motívumokat, legyenek kreatívak. Gecsei Lídia 1971-ben hunyt el, utolsó heteiben is csipkézett. Ez volt az élete. Utolsó, félbe maradt munkáját a mai napig őrzik leszármazottai. Halála után a csipkeverés hanyatlásnak indult, az idős asszonyok, akik Kájelétől és Gecsei Lídiától megtanultak csipkét verni, lassan kiöregedtek, örök nyugovóra tértek, a fiatalok már nem tanulták meg tőlük a mesterséget, így egyre fogyatkoztak a helyi csipkeverő asszonyok.

Az 1990-es évekre már alig volt a faluban néhány csipkeverő, akitől lehetett tanulni. Ezt a problémát a 24. órában orvosolta a helyi önkormányzat és az általános iskola akkori igazgatója Regőczy Annamária. Összefogásuk eredménye lett,

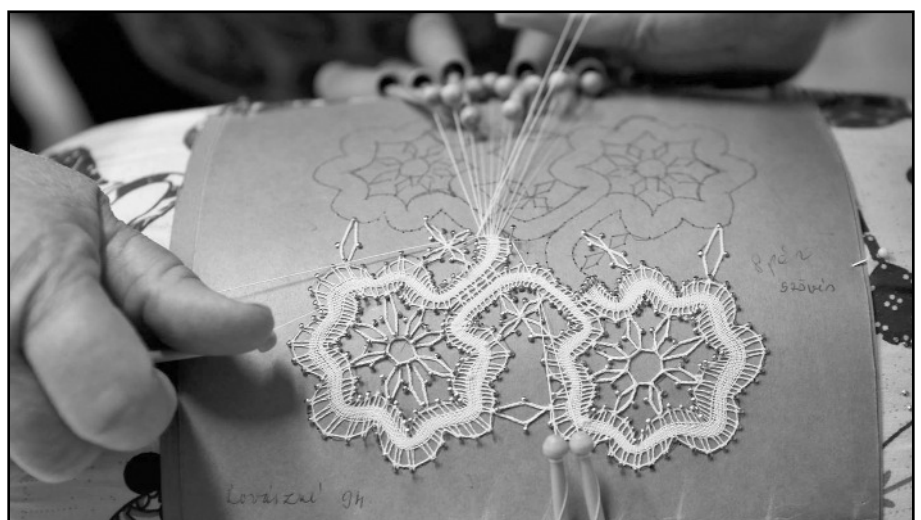
hogy 1996-ban az iskola tanárnői Késmárki Károlynétól megtanulták a csipkeverést. Attól az ősztől kezdve ismét beindult az intézményesített csipkeverés Balatonendrén: a lányok technika órán sajátították el nagyanyáik tudományát.

Az iskola és az önkormányzat erőfeszítéseinek eredményeként az endrédi csipke számos elismerésben részesült, a „Somogyország Kincse” megtisztelő cím birtokosává vált, 2014-ben pedig bekerült a Somogy megyei Értéktár listájába. Ugyanebben az évben az endrédi csipkeverés a Szellemi Kulturális Örökség Nemzeti Jegyzékének jó gyakorlatok regiszterébe „A balatonendrédi vert csipke hagyományának megőrzése az iskolai oktatásban” címmel felvételre került.

2016-ban alakult meg a településen a felnőtt Csipkeverő Kör, amelynek tagjai azon munkálkodnak az általános iskolával, és a pedagógusokkal karöltve, hogy a lehető legtöbb helyre eljuttassák örökségünket, és öregbítsék az endrédi vert csipke jó hírét. Az ő munkáik díszlenek most itt a tárlókban és a falakon, és az iskolai csipkeverés mellett ők a letéteményesei, hogy a balatonendrédi csipkeverés tudományát a kortársak és az utókor is megismerhesse, s a falu 111 éves hagyománya megőrződjön a jövő balatonendrédi közössége számára.

Pulszter Zsuzsanna

A képek forrása: www.feol.hu

ZSOLNAY KIÁLLÍTÁS

2019. december 4-én került megnyitásra és 2020. február 29-ig volt látogatható Balatonendrédén a Zsolnay család néprajzi hagyatékát bemutató, *Mindig nyíló virágok* című tárlat. A Pécsi Néprajzi Múzeum vándorkiállításának megnyitóján a Csipke Kultúrkör tagjai, énekkaros társaim működtek közre, köszöntőt mondott Késmárki Tibor polgármester és Burján István, a Janus Pannonius Múzeum Néprajzi Osztályának vezetője. Jelen voltak egykori múzeumi kollégáim, akikkel együtt kezdtük a nyomozást a rejtélyes Zsolnay főköttők után, s akik segítettek abban, hogy a kiállítás, amit megálmodtam, megvalósulhasson – és Balatonendrédén is láthatóvá váljon.

A Balatonendrédi Általános Iskolából a 3. osztályos és 8. osztályos tanulók vettek részt tárlatvezetésen. A harmadikosokkal népről, magyarokról és nemzetiségekről, régi viseletekről, népszokásokról, fazekasságról beszélgettünk, a végén pedig kiszíneztük a több mint 150 éves főköttők mintáit. A végzősök megismerkedtek a 19. század végi milióval, amely a népi kultúrát a nemzeti kultúra alapjává tette, megtekintették a másfél évszázados fejviseleteket, amelyek mintázata alapján a Zsolnay gyár magyaros mintái készültek, és fény derült arra is, kik hordták egykor a gazdagon díszített, szőrfonallal hímzett főköttőket.

A nyilvános tárlatvezetések az endrédi érdeklődők mellett szántódi, kőröshegyi, siófoki vendégeink is voltak, akik betekintést nyerhettek a tárlat kulisszái mögé és a kiállított tárgyakon és tablókon túl megismerhették a kutatás háttérét és történetét is.

Pulszter Zsuzsanna

Fotók: Füzi István, Györgyi Hedvig, Szabó-Tóth Éva, Szabó Rita

EFOP HÍREK

KÖZÖSSÉGI HÁZ és „KÖZÖSEN A JÖVŐNKÉRT” EFOP ESÉLYPONT SZOLGÁLTATÓ IRODA**AKTUÁLIS INFORMÁCIÓK**

Néhány hete még nem gondoltuk volna, hogy a közösségépítés és programszervezés során azzal kell valaha szembesülnünk, hogy veszélyt jelent a rendezvényeken, foglalkozásokon résztvevőkre a közösség, a közösségi életben való aktív jelenlét – a koronavírus járvány miatt azonban arra kényszerültünk, hogy programjainkat lemondjuk. A Közösségi Ház 2020. március 16-án határozatlan időre bezárta kapuit.

Nem tudhatjuk, meddig kell nélkülöznünk a személyes találkozások lehetőségét, de úgy gondoljuk, a jelenlegi helyzetben nagyobb szükség van a közösség megtartó erejére, mint valaha. Éppen ezért létrehoztunk egy facebook oldalt, ahol – jobb híján – online megoldásokkal élve továbbra is a falu közösségét kívánjuk szolgálni.

Szeretnénk, ha a mindennapok mostani, megváltozott folyásába becsempészhethetnénk valamit a megszokott rendből, ezért igyekszünk tartani magunkat a Közösségi Ház korábbi programjainak időbeosztásához. Így hétfőnként könyvtár és jóga, kedden aerobik, szerdán énekar, csütörtökön csipkeverés és aerobik témában jelentkezünk, pénteken Madarász Ildikó Karanténkonyhájába kukkantunk be, szombaton a kertészkedéshez kapcsolódó bejegyzéseket osztunk meg, a vasárnap pedig a lelki dolgok és a pszichológia napja.

A fentiekén kívül számos olyan témával jelentkezünk, amelyek Balatonendrédde, illetve a mostani helyzet könnyebb kezelésével fűggenek össze.

Szeretnénk, ha a veszélyhelyzet elmúltával úgy tekinthetnénk majd vissza erre az időszakra, mint ami a nehézségek dacára megerősítette ezt a közösséget. Bízunk benne, hogy ebben partner lesz mindenki, akinek jelent valamit Balatonendréd, jelentenek valamit az itt lakók. **Kedveljék és kövessék figyelemmel az oldalt, reagáljanak, mondják el véleményüket, vessék fel javaslataikat, vegyenek részt a virtuális térben is a közösség életében!**

Tartsuk a kapcsolatot, találkozzunk online!
www.facebook.com/BalatonendrediKozossegiHaz

AZ EFOP ESÉLYPONT IRODA INGYENES SZOLGÁLTATÁSAI

A „Közösen a jövőnkért” projekt keretében **ON-LINE IS** igénybe vehető szolgáltatások Balatonendréd lakossága számára:

- **Jogi tanácsadás**
- **Munkaerő-piaci tanácsadás**
- **Családi költségvetés tervezése, pénzügyi tanácsadás, adósságkezelés**

Részletes tájékoztatás kérhető a szolgáltatásokról:
info@kozosenajovonkert.hu e-mail címen.

ÚJ SZOLGÁLTATÁSOK:**Életmód Tanácsadás**

A koronavírus járvány kapcsán mindannyiunkat érintő bezártsággal, a bizonytalan helyzet okozta szorongással kapcsolatosan lehetőség van egyéni vagy csoportos on-line konzultációkra, beszélgetésekre, amelyek során a következő témákban tudunk segíteni:

- *hogyan figyeljünk magunkra*
- *mindfulness*
- *relaxáció, stresszkezelő technikák*
- *életmódváltás lehetőségei*
- *hogyan és mit mozogjunk a kijárási korlátozás alatt.*

Bővebb felvilágosítás:
eletmod@kozosenajovonkert.hu

Családi tanulás, digitális oktatással kapcsolatos tanácsadás

A digitális oktatásra való átállás új helyzetet teremtett azoknál a családoknál is, ahol nincsen tanulási nehézséggel küzdő gyermek. A családoknak új időrendet kell kitalálniuk, illetve valószínűleg több hárul a szülőkre a tanulási folyamatban. A tanulási módszertan közös kitalálásában, megtervezésében tudunk közreműködni, on-line segítséget tudunk nyújtani mindenkinek, akinek gondot okoz az új helyzet.

A tanácsadás ingyenes!
Bővebb információ:
efop.pulszterzs@gmail.com címen.

RÖVID HÍREINK

Dzsúdó oktatás Balatonendrén

2020. februárjában nagy sikerű gyermek és felnőtt dzsúdó oktatás indult szerda délutánként a Községi Házban. A járvánnyal kapcsolatos korlátozások feloldása után az oktatás reményeink szerint folytatódik, addig is érdemes figyelemmel követni a Községi Ház facebook oldalát, ahol Törteli Zoltán oktató időről időre videóval jelentkezik.

Március 15.

2020. március 15-ét rendhagyó módon ünnepeltük, a járványügyi helyzet miatt a nyilvános községi ünnepekre nem kerülhetett sor. 2020. március 13-án szűk körben, Balatonendréd Község Önkormányzata, valamint a római katolikus és református egyházak képviselőinek részvételével koszorúzás zajlott a Polgármesteri Hivatal melletti emlékműnél 1848. március 15. és az 1848-49-es forradalom és szabadságharc hőseinek emlékére.

Aerobik

A keddi és csütörtöki aerobik órák on-line formában továbbra is folytatódnak. A mozogni vágyó balatonendrédiek Karéné Szijjártó Ivettnél jelentkezhetnek privát üzenetben.

Falunap

A 2020. május 2-ára tervezett Falunap a járványügyi helyzetre való tekintettel sajnálatos módon elmarad. A hagyományos falunapi **rajzverseny on-line** megrendezésre kerül a Községi Ház facebook oldalán!

Balatonendréről Elszármazottak Találkozója

Településünk a Falunap időpontjában találkozót szeretett volna szervezni mindazoknak, akik itt éltek Balatonendrén, de valamilyen oknál fogva az életük úgy hozta, hogy elkerültek az ország/világ más pontjaira. A jelenlegi járványügyi helyzet ezt a rendezvényt meghiúsította, szeretnénk azonban, ha legalább virtu-

álisan lehetőséget teremthetnénk a valamikori endrédieknek újra felvenni a kapcsolatot rég látott osztálytársakkal, barátokkal, ismerősökkel.

Létrehoztunk egy facebook csoportot "Balatonendréről elszármazottak találkozója" néven a régi emlékek felidézésére, nosztalgiázásra, ahol Endrédiak és Endréről elszármazottak egymásra találhatnak, fényképeket és történeteket oszthatnak meg egymással. A csoport nyilvános, a tagok meghívhatják ismerőseiket, sőt erre buzdítunk mindenkit!

Az eredetileg tervezett találkozót a jövő évben, 2021-ben szeretnénk megrendezni, ezért továbbra is bővítjük a jelentkezéseket tartalmazó táblázatunkat.

Kérjük az érdeklődőket, a facebook csoporthoz csatlakozókat is, hogy a személyes találkozón való részvételi szándékukat jelezzék a bendredi.elszarmazottak@gmail.com címen, vagy a főszervező, Viszló Gyula telefonszámán (30/737-40-86).

Erdélyi utazás

A 2020. május közepére tervezett erdélyi utazást, nyárádkarácsonyfalvi testvértelepülésünkön élő barátaink meglátogatását későbbi időpontra halasztjuk. Reméljük, hogy a vészhelyzet elmúltával hamarosan újra találkozhatunk!

Megújult Balatonendréd Község honlapja!

Új köntösben, friss hírekkel, új galériával, az Endrédi Kis Újság legutóbbi számaival és sok minden mással - részlegesen még szerkesztés alatt, de már böngészhető településünk új weboldala.
www.balatonendred.hu

Mint a Községi Ház munkatársai, egy csapatként a megváltozott körülmények között továbbra is azon dolgozunk, hogy színes, érdekes és értékes kulturális és közösségi tartalmakat közvetítsünk. A balatonendréd kulturális élet valós és virtuális koordinálásában, a közösségfejlesztésben veszünk részt, valamint a munkaerőpiaci integráció területén segítjük a helyieket.

A közösségfejlesztői feladatokat Bauerné

Aladics Anett (efop.aladicsa@gmail.com), a **mentori** feladatokat **Györgyi Hedvig** (efop.gyorgyih@gmail.com), a **koordinátori** tevékenységet **Pulszter Zsuzsanna** (efop.pulszterzs@gmail.com) végzi. Kulturális és közösségi ügyekben a

kultur@balatonendred.hu címen várjuk a leveleket.

A Községi Házban található irodánk februárban az Önkormányzat épületébe költözött, így a veszélyhelyzet elmúltával már az új helyünkön tudnak majd személyesen is hozzánk fordulni.

Értesítés Balatonendréről Elszármazottak Találkozója elmaradásáról

Tisztelt Balatonendréről Elszármazottak!
A KORNAVÍRUS miatt a 2020. 05. 02. tervezett falunap és az
I. Balatonendréről Elszármazottak Találkozója elmarad.

Már elképzeltem, és beleéltem magam is, hogy mennyi kedves ismerőssel találkozunk. Mennyi érdekes és tanulságos dolgot hallunk egymásról.

Akivel tudtam beszélni, nagyon örült a találkozóknak.

A sors közbeszólt, a találkozót nem 2020, hanem 2021. évben fogjuk megszervezni. Az álmokat nem szabad feladni.

Kaptunk még egy évet, hogy még több elszármazott „Endrédi” elérhetőségét tudjam regisztrálni a „Balatonendréről Elszármazottak Naplójában”, és meg tudjam hívni a találkozóra.

Kérem az elszármazottakat, a balatonendrédiakat, hogy segítsenek a telefonszámok, e-mail címek, vagy más elérhetőségek kiderítésében. Minden elszármazott nagyon fontos, akár fiatal, akár idős, akár nő, akár férfi.

Minél előbb kapom meg az elérhetőséget, annál előbb tudom felvenni a kapcsolatot, annál nagyobb a lehetősége annak, hogy újabb Balatonendréről Elszármazottat tudjunk meghívni.

Köszönöm a segítséget!
Viszló Gyula

E-mail: bendredi.elszarmazottak@gmail.com

T: 06- 30/7374-086

CSIPKERÓZSA EGYESÜLET 2020. ÉVI PROGRAM TERVEZETE

A Csipkerózsa Balatonendrédi Kulturális és Hagyományőrző Egyesület 2020. február 19-én rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen elfogadásra került az Egyesület 2020. évi programterve:

február 24.	Székesfehérvár csipke kiállítás	csipkéző kör, énekkar
február 28.	Bíró József előadása a Balatonról	énekkar
március 13.	Március 15-ei községi ünnepség	énekkar
április 9.	Költészet napi irodalmi est	egyesületi rendezvény
április vége	Közösségi ház kiállító termének berendezése, kiállítás megnyitása	egyesületi rendezvény
május 2.	Falunap	énekkar, csipkéző kör, népi alkotók kiállítása
május 14.	Erdélyi utazás a testvér településre	énekkar
nyár	Karcagi, mencshelyi csipkések fogadása	csipkéző kör
augusztus-szeptember	Kőkeresztek környezetének rendezése a hívó közösséggel	egyesületi rendezvény
szeptember vége	Szüreti felvonulás	énekkar
október	Kistérségi fellépés és kiállítás	csipkéző kör, énekkar, népi alkotók
október 23.	Az 1956-os forradalom emlékezete	énekkar
december	Idősek Napja ünnepség	énekkar
december	Adventi ünnepség	énekkar

A 2020. márciusában kialakult járványügyi helyzet miatt a programterv több pontja elmaradt, elhalasztásra került vagy kérdésessé vált, az egyesületi tagok telefonos és on-line kapcsolattartásra szorítkoznak a veszélyhelyzet elmúltáig. Bízunk benne, hogy mihamarabb visszatérhetünk a megszokott kerékvágásba és tovább tevékenykedhetünk a település közösségi és kulturális életének érdekében.

Endrédi Kis Újság

Balatonendréd

Község Képviselő-testületének lapja

Felelős szerkesztő:

Bauerné Aladics Anett

Tel.: 06 70 709 1835

Készült 550 példányban a balatonföldvári

Quick Press nyomdában

Tel./fax: (84)340-022

Mobil: (30) 7258 666

E-mail: nyomda@supraktv.hu

BALATONENDRÉDI HALADÁS FC

A 2019-2020-as bajnokság tavaszi rajtjára január közepe óta heti két edzéssel készültünk. Játékos keretben történt változás, vissza igazoltuk Kovács Leventét a Balatoni Vasastól, illetve újra játékra jelentkezett Kovács Bálint is. Jó hangulatban teltek az edzéseink és a két edző mérkőzésünk is Balatonszemes és Törökkoppány ellen. Sajnos az utolsó előkészületi mérkőzésünk a bajnoki rajt előtt Balatonszárszó ellen elmaradt, így kicsit tartottunk a Kötöcse elleni rajttól – feleslegesen – ez a Kötöcse már nem az a három évvel ezelőtti csapat. Így egy nagyon sima mérkőzésen 8:1 arányban győzelmet arattunk. Második fordulóban érkezett volna hozzánk Mernye, de létszámhiány miatt lemondták a mérkőzést. Itt már a többi csapat zártkapus mérkőzéseket játszott a koronavírus miatt, majd jött a hír, hogy minden bajnoki mérkőzést törölnek, minden osztályban.

Sajnos a jelen állás szerint, vagy így hirdetnek bajnokot, vagy törlik a bajnokságot. Arra nem látunk esélyt, hogy folytatódjon a küzdelem.

A bajnokság élcsoportja 15 forduló után:

1. Somogybabod	43 p.
2. Balatonendréd	39 p.
3. Nágocs	24 p.

Edzéseket nem tarthatunk, a pályát csak egyéni mozgásra lehet használni a jelenlegi állás szerint.

A PÁLYÁN ÉS AZ ÖLTÖZŐ ELŐTTI TERÜLETEN CSOPORTOSAN TARTÓZKODNI TILOS!!

Mindenki mozogjon otthon és vigyázzon magára és szeretteire!

H A J R Á E N D R É D !

Káposztalemozgató

A 2019-es Káposztalemozgató pingpongversenyen, melyet december 28-án rendeztünk, 41 versenyző mérte össze tudását 6 korcsoportban. Voltunk körülbelül hatvanan a nézőkkel együtt! Szuper hangulat, szuper meccsek! De ilyenkor nem az eredmény a lényeg, hanem, hogy kicsik, nagyok együtt ütik a labdát!

Ki a virágot szereti...

Kedves Balatonendrédiek!

Akinek lehetősége van a portája elé ágyásba vagy ládába, virágtartóba vessen/ültessen bársonyvirágot, közismert nevén büdöskét!

**Legyen ez a jel, hogy a nehéz időkben is összetartunk!
Szépítsük meg a falut, borítsuk virágba az utcákat!**

Miért pont a bársonyvirág? Mert nem igényes, könnyű nevelni, márciustól vethető, és ha az elnyílt virágokat rendszeresen leszedjük, egész nyáron át kitart a virágzás, az első fagyokig.

Virágozzon a falu!

